

Schoolplan SBO Merlijn

2019 - 2023

Juli 2019

Schoolgegevens

School	SBO Merlijn
Brinnummer	19HE
Directeur	Mariëtte van den Bosch
Adres hoofdvestiging	Paets van Troostwijkstraat 87, 2522 DM Den Haag
Contact school	Telefoon: 070 3993709 E-mail: info@sbomerlijn.lucasonderwijs.nl Website: www.lucasonderwijs.nl/sbomerlijn
Bevoegd gezag:	Lucas Onderwijs
Bezoekadres:	Saffierhorst 105, 2592 GK Den Haag
Postadres:	Postbus 93213, 2509 AE Den Haag
E-mail:	info@lucasonderwijs.nl
Website:	www.lucasonderwijs.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1. Beknopte beschrijving van onze school	4
1.2. Doelen van het schoolbeleidsplan	4
1.3. Wijze tot stand komen schoolplan.....	5
2. Maatschappelijke opdracht van de school	6
2.1. Waar staan we voor	6
2.1.1.Missie Stichting Lucas Onderwijs	6
2.1.2.Missie van SBO Merlijn.....	6
2.2. Terugblik: waar staan we sinds de start van het schoolplan 15-19	7
2.2.1.Evaluatie algemeen	7
2.2.2.Evaluatie vanuit het vorige schoolplan	8
2.3. Hier en nu: wat kunnen we?	13
2.3.1.Sterkte/zwakte analyse	13
2.4. Vooruitblik: wat komt er op ons af?	21
2.4.1.Ontwikkelingen in de omgeving van de school.....	21
2.4.2.Ontwikkelingen binnen school en Lucas Onderwijs.....	21
2.5. Wat willen we de komende vier jaar bereiken?	22
2.5.1.Overzicht doelen en middelen (bijlage)	22
2.5.2.Speerpunten voor ontwikkeling	23
3. Onderwijskundig beleid	24
3.1. Uitgangspunten en doelstellingen	24
3.1.1.Opdracht vanuit het wettelijk kader (WPO/WVO)	24
3.1.2.Opdracht vanuit Lucas Onderwijs	24
3.1.3.Opdracht van onze school.....	28
3.2. De organisatie van het onderwijsleerproces binnen de school.....	28
3.3. De inrichting van het onderwijsleerproces binnen de groep	30
3.3.1.De onderwijstijd	30
3.3.2.Het didactisch handelen.....	31
3.3.3.Zicht op ontwikkeling en begeleiding / extra begeleiding en ondersteuning.....	31
3.4. De inhoud van ons onderwijs.....	38
3.4.1.Basisvaardigheden	38
3.4.2.Oriëntatie op jezelf en de wereld: thematijd.....	38
3.4.3.Mondelinge taalvaardigheid	40
3.5. Pedagogisch klimaat, schoolklimaat en veiligheid.....	41
3.5.1.Zorgplicht: veiligheid op school.....	41
3.5.2.Pedagogisch klimaat.....	42
3.6. Resultaten behalen, bewaken en borgen	45
3.6.1.Leerresultaten	45
3.6.2.Sociale en maatschappelijke competenties: burgerschap	46
3.7. Samenwerkings- en overlegvormen	48
3.7.1.Binnen Lucas Onderwijs	48
3.7.2.Samenwerkingsverband Passend Onderwijs	48
3.7.3.SBO-netwerk Haaglanden en Resonansgroep	49
3.7.4.Gemeentelijk Onderwijsbeleid.....	49
3.7.5.Xtra plus voor schoolmaatschappelijk werk	50
3.7.6.CJG en Jeugdhulpverlening	50

3.7.7.Kinderopvang: Kleine Keet, de peuterleerplek +	50
3.7.8.Kinderopvang BSO.....	51
4. Personeelsbeleid.....	52
4.1. Doelen van het personeelsbeleid	52
4.1.1.Opdracht vanuit Lucas Onderwijs	52
4.1.2.Opdracht van onze school.....	52
4.2. Bevoegdheid en bekwaamheid.....	52
4.2.1.Bekwaamheidsdossier	53
4.2.2.Competentieprofiel	53
4.3. Maatregelen mbt het uitvoeren van het onderwijskundig beleid.....	54
4.3.1.Professionalisering vanuit de jaarplannen	54
4.3.2.Gesprekscyclus	55
4.3.3.Inwerken nieuwe medewerkers.....	55
4.4. Pedagogisch-didactisch handelen.....	55
4.4.1.Vakinhoudelijk.....	55
4.4.2.Pedagogisch handelen	56
4.4.3.De unitbegeleider als begeleider op de werkvloer	56
4.5. Overige aspecten van het personeelsbeleid	57
4.5.1.Taakbeleid	57
4.5.2.Werkdrukverlichting.....	57
5. Kwaliteitsbeleid.....	58
5.1. Doelen van het kwaliteitsbeleid.....	58
5.1.1.Vanuit de wet	58
5.1.2.Vanuit ons bestuur	58
5.1.3.Van onze school	59
5.2. Het planmatig werken aan het verbeteren van de kwaliteit van onze school	59
5.2.1.De cyclus van planmatige schoolontwikkeling.....	59
5.2.2.Visie op planmatige schoolontwikkeling.....	59
5.3. Het systeem van kwaliteitszorg op onze school	61
5.3.1.De instrumenten	61
5.3.2.Taken en verantwoordelijkheden	63
6. Overige beleidsdomeinen.....	64
6.1. Beleidsdomein communicatie.....	64
6.2. Beleidsdomein huisvesting	64
6.3. Beleidsdomein bedrijfsvoering	64
6.4. Het financieel beleid	64
6.4.1.Lumpsum financiering.....	64
6.4.2.Externe geldstromen.....	64
6.4.3.Sponsorbeleid.....	64
7. Bijlagen.....	65
Handtekeningen	65
Meerjarenplanning schoolontwikkeling.....	67
Handelingsprincipes in gedrag	70

1. Inleiding

1.1. Beknopte beschrijving van onze school

Leerlingen- en ouderpopulatie

SBO Merlijn biedt onderwijs aan ongeveer 155 leerlingen, die vanwege hun extra ondersteuningsbehoefte zijn aangewezen op het Speciaal Basisonderwijs en daartoe een toelaatbaarheidsverklaring hebben gekregen van de SPPOH. Ze zijn verdeeld over 5 heterogene units, in 3 bouwen: de onderbouw, midden- en bovenbouw.

Doordat kinderen op alle leeftijden instromen is de opbouw van de leeftijden een 'piramide op zijn kop': de aantallen worden groter naarmate de leeftijd hoger is. De gemiddelde doorlooptijd (tijd van plaatsing tot schoolverlaten) is ongeveer drie jaar en vijf maanden.

De school staat in een laag sociaal- economische wijk in Den Haag (het Laakkwartier). Het merendeel van de kinderen komt uit het Laakkwartier, de Schilderswijk en Moerwijk-Noord. Er is veel armoede- en achterstandsproblematiek, nog naast de leer- en ontwikkelingsbelemmeringen die de kinderen ervaren.

De verhouding tussen jongens en meisjes is ongeveer 70% - 30%.

Het aantal kinderen met een niet-Nederlandstalige achtergrond (CUMI-leerlingen) ligt op 80%, onderverdeeld in 32 nationaliteiten. De aandacht voor de woordenschatontwikkeling en Nederlands als tweede taal is dus voorwaardelijk in het onderwijs van SBO Merlijn.

De school in haar specifieke situatie

De school staat aan de rand van de stad, en in de nabije omgeving, in de gemeente Rijswijk, staan nog twee SBO's. Ouders kiezen voor de school in de eerste plaats om de bereikbaarheid, maar het gaat hen ook zeker ook om de kwaliteit en de uitstraling van de school.

Lucas Onderwijs is een groot schoolbestuur, met meer dan 50 basisscholen, waarvan 4 SBO's en twee SO-scholen. SBO Merlijn is een van 12 SBO's binnen de SPPOH en is verbonden aan de basisscholen in het stadsdeel Laak. De school wil fungeren als Expertisecentrum voor het onderwijs, voor de scholen in Laak, en voor iedereen die onze ondersteuning zoekt. Daarbij zoekt de school de samenwerking met de andere SBO's en SO's op.

1.2. Doelen van het schoolbeleidsplan

Dit schoolbeleidsplan geeft richting aan de ontwikkeling van onze school binnen de strategische koers van Lucas Onderwijs.

Het plan dient tevens als verantwoordingsdocument voor de Inspectie van het Onderwijs, met een beschrijving van ons onderwijskundig beleid (hoofdstuk 3), ons personeelsbeleid dat bijdraagt aan de ontwikkeling en uitvoering van het onderwijskundig beleid (hoofdstuk 4) en het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van ons onderwijs (hoofdstuk 5).

In het schoolplan kunnen wij het beleid zo vaststellen dat het gebruikt kan worden voor planmatige schoolontwikkeling en als uitgangspunt voor de planning per schooljaar.

Een ander doel van het schoolplan is het op gang brengen van een dialoog over de kwaliteit van het onderwijs en over het onderwijsbeleid van de school. Het schoolplan lokt deze dialoog uit onder

teamleden, tussen de directie en het bestuur van de school. Ook de oudergeleding van de medezeggenschapsraad wordt hierbij betrokken.

Relatie met jaarplan en –verslag; evaluatie en bijstelling

Dit schoolplan is uitgangspunt voor de jaarplannen in de komende schoolplanperiode.

Voor ieder schooljaar wordt er een jaarplan opgesteld, afgeleid uit de evaluatie van de nodig bijgesteld en uitgebreid, zodat aan het einde van deze schoolplanperiode de doelen voor de schoolontwikkeling van het voorgaande jaar en de doelen van het schoolplan. Aan het einde van dat schooljaar wordt het jaarplan geëvalueerd en het jaarplan voor het dan volgende jaar ontwikkeld. Het is de bedoeling dat ook ieder jaar de veranderdoelen van dit schoolplan worden bekeken en zo schoolontwikkeling van de daaropvolgende schoolplanperiode klaarliggen.

1.3. Wijze tot stand komen schoolplan

Dit schoolplan is een dynamisch document. Het is geen volledig uitgewerkt plan voor de komende vier jaar, maar meer richtinggevend voor de jaarplannen vanuit een door het team vastgestelde visie en doelstelling voor 2019 en verder. Omdat de stukken, van waaruit dit plan geschreven is, stuk voor stuk onderwerp van gesprek zijn geweest in het team, de verschillende werkgroepen en de MR, biedt dit schoolplan voor geen van de geledingen verrassingen. Wel is het goed alles wat verzameld en ontwikkeld is, hier op één plaats bij elkaar te zien en als uitgangspunt te nemen voor de schoolontwikkeling in de komende vier jaar.

2. Maatschappelijke opdracht van de school

2.1. Waar staan we voor

2.1.1. Missie Stichting Lucas Onderwijs

Lucas Onderwijs stelt zijn scholen in staat en stimuleert hen het best denkbare onderwijs te bieden, opdat iedere leerling zich kan ontwikkelen tot een zelfbewuste, verantwoordelijke en kansrijke burger.

Lucas Onderwijs wil dat vormgeven door samen te werken:

- vanuit waarden, in oorsprong ontleend aan de traditie van de christelijke geloofsgemeenschap;
- aan aantrekkelijk onderwijs dat zich onderscheidt door ontwikkeling, aandacht voor kwaliteit, goede zorg voor de medewerkers en solidariteit met kansarmen;
- in actief partnerschap met de maatschappelijke omgeving;
- met ruimte voor diversiteit van de scholen.

2.1.2. Missie van SBO Merlijn

We hebben onze visie uitgedrukt in de volgende vijf statements:

SBO Merlijn, de magie van ieder kind

Wij geloven in ieder kind

Wij hebben onvoorwaardelijk vertrouwen in onze leerlingen en stralen dat uit. Wij doen ons best hen een goed gevoel over zichzelf te geven en werken actief aan het vergroten van hun zelfvertrouwen.

Ieder kind wil erbij horen. We maken van onze school een prettige, mooie en gezellige plek en nodigen kinderen uit daar samen met ons verantwoordelijk voor te zijn.

We zijn optimistisch over hun mogelijkheden en geven hen volop de gelegenheid te laten zien wat ze kunnen. We zijn erop gericht hen te bemoedigen en te versterken en gaan actief op zoek naar hun kracht. We weten dat ieder kind een natuurlijke exploratiedrang heeft en zich wil ontwikkelen. Door het aanbieden van een veilige en stimulerende omgeving geven we die aangeboren nieuwsgierigheid de ruimte.

Leren is voor het leven

We zijn erop gericht de kinderen te begeleiden in het ontdekken en ontwikkelen van die dingen die van belang zijn voor een gelukkig en zinvol leven. Dat is veel meer dan hoge cijfers en een startkwalificatie: dat is via functionele en betekenisvolle activiteiten op school en daarbuiten je ontwikkelen naar wie je ten diepste bent en wil zijn. Dit is een continu proces en gaat door, ook buiten de schoolmuren en het hele leven lang.

We willen er aan bijdragen dat een kind met zelfvertrouwen en een positieve kijk op het leven, gemotiveerd en goed toegerust in de maatschappij staat en er een zinvolle bijdrage aan kan leveren.

Weet wie je bent en wat je wilt, en doe wat je kan

We helpen kinderen te ontdekken waar ze goed in zijn, waar ze blij van worden en ook wat hun mogelijkheden en onmogelijkheden zijn. We dagen hen uit optimaal te groeien en hun talenten te gebruiken. We begeleiden hen in het nemen van de eigen verantwoordelijkheid daar in.

We willen dat kinderen doen wat ze kunnen. Niet meer, maar zeker ook niet minder. We leren kinderen doelen te stellen, daarvoor te willen werken vanuit het besef waarom ze het doen, de eigen keuze die ze daarin hebben en ook mogen maken. We stimuleren hen hun

eigen grenzen te leren kennen en aan te geven, vanuit verantwoordelijkheid en met een open blik, ook naar zichzelf.

Leren doe je zelf maar niet alleen

Leren, je ontwikkelen doe je het best in de ontmoeting met een ander: de leerkracht, maar zeker ook de andere kinderen. Tijdens het leren zijn de leraar én de leerling actief. De leraar probeert actief te 'verstaan' wat de leerlingen nu nodig hebben en daarop in te spelen met zijn kennis, aanbod, ondersteuning en uitdaging. De leerling, vanuit zijn natuurlijke nieuwsgierigheid, gaat op zoek naar antwoorden en nieuwe ervaringen. In de steeds sneller veranderende wereld zul je met elkaar die nieuwe antwoorden moeten maken, altijd met als doel om die wereld een beetje mooier te maken dan al is. En natuurlijk mag je om hulp vragen, als je het even niet meer weet.

Zorg goed voor jezelf, goed voor de ander en goed voor je omgeving

Als je werkt en leeft vanuit je passie en je kracht, is dat niet alleen goed voor jezelf, maar kun je er ook voor anderen zijn. We willen dat kinderen oog hebben voor het welbevinden van zichzelf en anderen en zich in willen zetten voor een betere wereld. Dat doen we vanuit verbondenheid, leerling met volwassenen, kinderen met elkaar, maar ook met de wereld waar wij zorg voor dragen. Op onze school gaan we met elkaar om vanuit het herstelrecht: als je leert en jezelf ontwikkelt, gaat niet gelijk alles goed. Daar kun je juist van leren. Maar we begeleiden een kind bij het (leren) nemen van verantwoordelijkheid en als er iets niet goed ging, bij het herstellen bij de ander.

2.2. Terugblik: waar staan we sinds de start van het schoolplan 2015-2019

2.2.1. Evaluatie algemeen

In de afgelopen periode heeft de school het unitwerken doorontwikkeld. In het unitwerken is meer flexibiliteit mogelijk, zodat nog beter op maat gewerkt kan worden. Bovendien heeft unitwerken een grote invloed op de professionaliteit van de medewerkers. In de co-teaching leer je heel veel van elkaar. Daar is een goede basis van vertrouwen in elkaar en van de kracht van het unitteam voor nodig.

In de gewone indeling van een schoolgebouw zijn er klaslokalen, waarin één of hoogstens twee mensen samen met een groep kinderen werken. In het samenwerken in een unit waren het de kinderen die telkens van lokaal wisselden, in verschillende groepssamenstellingen. Dat gaf altijd gedoe op de gang en het kostte veel extra leertijd. Daarom is besloten het gebouw in twee fases zodanig te verbouwen dat de unit in één grote ruimte samenwerkte. De muren tussen de klaslokalen zijn er dus uitgehaald.

De parterre is verbouwd in de zomer van 2016, de eerste en tweede etage in 2018. Hiertoe is veel van de ontwikkelkracht van het team aangewend: dit is een bijzonder grote verandering in de manier van werken.

Er zijn ook nog twee belangrijke ontwikkelingen buiten de school die de afgelopen periode gespeeld hebben:

- Passend Onderwijs heeft in onze regio een grote impact op het functioneren van de SBO's gehad. Enerzijds wordt er verwacht dat de SBO's de basisscholen ondersteunen met de kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte (op SBO Merlijn via Eco Merlijn, een apart onderdeel van de school), anderzijds groeit het aantal verwijzingen naar het SBO tegen alle verwachtingen in. Dat heeft voor SBO Merlijn ook geresulteerd in een gestage groei van het leerlingaantal.

- Om zo veel mogelijk het thuiszitten van leerlingen te voorkomen of te verminderen, zijn er twee initiatieven ontwikkeld:
 - SBO Merlijn is in samenwerking met de opvangorganisatie JongLeren, op vraag van de IB-ers in de wijk, gestart met een speciale peutergroep. De bedoeling van de groep is een zo vroeg mogelijke interventie om een stagnerende ontwikkeling weer op gang te krijgen en observatie om een kind zo snel mogelijk op de juiste plek in het onderwijs te kunnen krijgen.
 - Daarnaast is er, omdat Den Haag een internationale stad is, een groeiende groep kinderen die rechtstreeks uit het buitenland komen en dus het Nederlands niet beheersen, die vanwege een extra ondersteuningsbehoefte niet in de reguliere neveninstroomgroepen terecht kunnen. Daartoe is SBO Merlijn, in overleg met de gemeente, een NISBO-groep gestart, NevenInstroom voor SBO.

Beide ontwikkelingen waren niet voorzien bij het maken van het vorige schoolplan.

2.2.2. Evaluatie vanuit vorige schoolplan

Hiertoe is uitgegaan van het document Doelen en middelen (hoofdstuk 6 uit het schoolplan 15-19. Dit plan is naast de jaarplannen van die jaren gelegd. Hieronder wordt zichtbaar gemaakt wat er aan de orde is geweest, in welke fase, en in grote lijnen beschreven wat dat de school heeft opgeleverd. In de jaarverslagen is een meer gedetailleerd verslag van de verschillende ontwikkelingen te vinden. Omdat we telkens opnieuw bekijken wat er nodig is, zijn er onderdelen niet aan de orde geweest en andere onderdelen toegevoegd aan de jaarplannen en uitgevoerd. Ook dat wordt hierna zichtbaar gemaakt.

Relatie-verbondenheid

Doelen:

- Pedagogisch klimaat; veiligheidsbeleving
- Ouderbetrokkenheid
- Gericht bevorderen van het SEL
- Aandacht voor communicatie (21st CS-1)
- zelfregulering – grip op gedrag (21st CS-2)
- Aandacht voor samenwerken (21st CS-3)

	Fase 1-2
	Fase 3-4
	Fase 5-6
	teamscholing

Inzet middelen:

	15-16	16-17	17-18	18-19
• Ik-lijn				
• Coöperatieve werkvormen				
• Onderzoeken middel tot bevorderen zelfregulatie				
• Hp SEO				
• Gedragshuis				
• Koppeling maken tussen SEL en het SOVA-wiel				
• SOVA-lessen				

	15-16	16-17	17-18	18-19
• Communicatie met ouders, eigen vaardigheden				

Toegevoegde middelen

	15-16	16-17	17-18	18-19
• Ouderbetrokkenheid: aanpassen rapporten				

Wat heeft dat opgeleverd?

In de afgelopen periode is de aandacht gegaan naar de verdere implementatie en borging van het gedragshuis (zie 3.5.2). Daarbij ging het om alle vier de niveaus: de basisaanpak, de gedifferentieerde aanpak, de specifieke en de gespecialiseerde aanpak. Het handelingsplan SEO hoort thuis bij de specifieke aanpak. Voor de gedifferentieerde aanpak hanteren we een pedagogisch groepsplan. Escalatie- en kindplannen worden gemaakt als er nog meer nodig is, de gespecialiseerde aanpak.

Competentie

Doelen:

Basisvaardigheden:

- Aandacht voor Taal-lezen
- Mondelinge taal incl woordenschat
- Opbrengsten verhogen, ook voor OPP VMBO

WO

- Aandacht voor samenwerken (21st CS-3)
- Aandacht voor culturele vaardigheden (21st CS-4)
- Aandacht voor probleemoplossend denken (21st CS-5)
- Kritisch leren denken (21st CS-6)

algemeen

- Ervaringsgericht leren; leren leren
- Ouderbetrokkenheid

	Fase 1-2
	Fase 3-4
	Fase 5-6
	teamscholing

Inzet middelen

	15-16	16-17	17-18	18-19
Basisvaardigheden				
• Samenhang taal-lezen in MB/BB				
• Mondelinge taal				
• Dyslexie-protocol en –aanpak				
• Bieb				
• Aanvankelijk lezen				
• Opbrengstgericht: toets-analyse, kindplan maken en uitvoeren				
• Woordenschat – mondelinge taal		Bij mondelinge taal		

• MEX				
• GIP				
• Inzet ICT (tabletgebruik, mediawijsheid)				
• Matrixgesprek (leergesprekken)				
• lezen in de stamgroep				
• afspraken werken in de vaklokalen				
WO				
• Prestaties				
• OOL vanuit leervragen				
• Verbinding school-wereld				
algemeen				
• Uitdagende en flexibele leeromgeving				
• Tutorleren				
• Didactisch coachen (leergesprekken)				
• Afspraken ouderbetrokkenheid				

Toegevoegde middelen

	15-16	16-17	17-18	18-19
• Aanbod hogere OPP's				
• Didactische structuur				

Wat heeft dat opgeleverd?

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat we de afgelopen periode gestaag gewerkt hebben aan het verbeteren van de opbrengsten en het nog beter op maat werken: aansluiten bij niveau, wijze van leren en belevingswereld van het kind.

Met name de mondelinge taal, inclusief de ontwikkeling van het woordenschatonderwijs, hebben daarin ruime aandacht gehad. Dit is passend en voorwaardelijk bij de populatie van de school. We erkennen het belang van een goed taalbegrip en taalgebruik om te kunnen functioneren in de maatschappij, en er is op dat gebied veel achterstand. Dit komt door zowel de NT2-problematiek als vertraagde ontwikkeling en taalarme thuissituaties.

Een van de antwoorden op bovenstaande uitdaging is de aandacht voor lezen: lezen verruimt je blik op de wereld en doet wonderen voor je woordenschat, omdat de woorden in de (pakkende) context worden aangeboden.

Met de inzet van het unitwerken is de flexibiliteit van het onderwijs in het werken op maat substantieel groter geworden. De leertijd per vak kan gemakkelijker worden aangepast en de aandacht van de leerkracht, met instructiemomenten of met hulp, kan intensiever, omdat er altijd andere ogen in de groep zijn die zich om de andere kinderen bekommeren.

Met de teamtraining WO van februari 2018 is een nieuwe impuls gegeven aan het themawerken. We zijn ons meer gaan focussen op de doelen in plaats van alleen in activiteiten te denken. Daarmee is een impuls gegeven aan inhoudsrijker en betekenisvoller onderwijs. Er wordt nu ook weer meer aandacht gegeven aan de leervragen van de kinderen. Hierin kan het OOL, Onderzoekend en Ontwerpend Leren, een plek gaan krijgen.

Het onderwerp Didactische Structuur is voortgekomen uit een collegiale visitatietraject, op de vraag hoe we het inwerkproces van nieuwe collega's zouden kunnen verbeteren. Er bleek grote behoefte aan een manier om alles wat ontwikkeld is op didactisch gebied beter toegankelijk en overdraagbaar te maken, om het inwerkproces te vergemakkelijken, maar ook de werkdruk te verlichten doordat niet iedereen opnieuw het wiel hoeft uit te vinden.

Autonomie

Doelen:

- Verbeteren executieve functies
- Mediawijsheid / digitale geletterdheid (21st CS-7)
- creatieve ontwikkeling (21st CS-8)
- Zelfregulatie
- Verhogen van motivatie

	Fase 1-2
	Fase 3-4
	Fase 5-6
	teamscholing

Inzet middelen

	15-16	16-17	17-18	18-19
• Organisatie vaklokalen; open flexibele ruimte				
• Dag- en weektaak (executieve functies)				
• Motivatie bevorderen (eigenaarschap)				
• Bordfolio (ook als middel 21st CS)				
• Leerlijnen cultuur-educatie				
• Invulling vakleerkrachten				
• Herstelrecht, en manier van toezicht				
• (handelingsprincipes gedrag)				
• Huiskamer				

Wat heeft dat opgeleverd?

Als school blijven we bezig ons te professionaliseren in het omgaan met moeilijk (verstaanbaar) gedrag. Dit zal altijd een punt van aandacht blijven: het is belangrijk om er met elkaar over te blijven praten om een zelfde taal en gedeelde aanpak te kunnen blijven nastreven. Met name in het herstelrecht wordt recht gedaan aan de autonomie van kinderen: het kan gebeuren dat er iets niet goed gaat, maar je neemt daar zelf de verantwoordelijkheid voor en lost het op!

Autonomie als basisbehoefte is voor onze kinderen, nog meer dan voor andere kinderen, voorwaardelijk om tot leren en tot ontwikkeling te kunnen komen. Het is juist het gebrek aan autonomie, aan invloed op hun leven en de dingen die er gebeuren, dat de kinderen zo veel frustratie oplevert. Ook in het leren: onze kinderen hebben de ervaring dat het aanpassen aan wat de school van hen verlangt, niet lukt en dat ze daar keer op keer in falen. Pas als een kind weer het

gevoel heeft dat hij/zij erkend wordt, dat er gekeken wordt naar wat bij hen past, en hij/zij er zelf invloed op kan uitoefenen, is er weer ruimte voor de natuurlijke ontwikkelingsdrang en leert een kind ook betere zijn mogelijkheden en grenzen kennen.

Wij bevorderen de autonomie door de regelmatige gesprekken met kinderen en door hun keuzemogelijkheden over het wat en hoe van het leren te vergroten. De flexibilisering door het werken in units maakt dat steeds meer mogelijk. In het voeren van gesprekken met kinderen zijn we nog op zoek naar nieuwe vormen: het matrixgesprek was erg eenzijdig gericht op de basisvakken. We willen meer vormen van gesprekken en meer de diepte in met een kind, ook over zijn sociaal-emotionele ontwikkeling en de leerdoelen daar in.

Professionalisering

Doelen:

- Onderzoekende houding; kennis productie
 - Basisvaardigheden
 - WO
- de kwaliteit van de interactie tussen leerkracht en leerling optimaliseren
- kunnen omgaan met GOAG
- Leerkrachten participeren in expertisedeling met basisscholen
- Teamontwikkeling

	Fase 1-2
	Fase 3-4
	Fase 5-6
	teamscholing

Inzet middelen:

	15-16	16-17	17-18	18-19
• PLG, incl dataondersteund ontwikkelen (OOL), zowel op team-, unit-, als vakniveau			(Hattie)	(Hattie)
• Didactisch coachen				
• UB + intervisie gedrag				
• Vakoverleg verdiepen				
• EcO Merlijn				
• Maatjesleren				
• Gesprekscyclus, incl. PPO, werkgesprek en resultaatgesprek				
• Borging van expertise van teamscholing en masterstudenten				

Toegevoegde middelen

	15-16	16-17	17-18	18-19
• Esisgebruik				
• Inzet onderwijsassistenten				
• Diepgaand Leren				
• Hoe lees ik een IQ-onderzoek?				
• Inwerken nieuwe leerkrachten				

Wat heeft dat opgeleverd?

De nieuw toegevoegde onderdelen zijn aangedragen door teamleden. Vanaf het schooljaar 17-18 hebben we niet meer in de geijkte werkgroepen aan fase 1-2 onderwerpen gewerkt, maar is er door teamleden gekozen op zelf gekozen onderwerpen, afhankelijk van actualiteit en belangstellingssfeer. Verder hebben we ieder jaar een teamtraining gedaan met elkaar.

De overige onderdelen zijn (nog) niet uitgewerkt, omdat er veel tijd en aandacht naar de nieuwe manier van werken in de units is gegaan. Met name co-teaching is op dit moment de meest innovatieve beweging in de school.

2.3. Hier en nu: wat kunnen we

2.3.1. Sterkte / zwakte analyse

Zelfevaluatie aan de hand van kwaliteitsgebieden en standaarden uit het onderzoekskader 2017 Inspectie PO\SBO

	standaard is op orde
	standaard is in ontwikkeling
	standaard is niet op orde

Standaarden Inspectie	Kenmerken basiskwaliteit = Wettelijke vereisen te denken valt aan:	Standaard op orde	Ambities	opmerkingen	Gemeten door	Vastgelegd in
Onderwijsproces (I)						
Aanbod (OP1) <i>Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en de samenleving</i>	Gebaseerd op kerndoelen Breed Referentieniveaus taal/rekenen Aansluiting vervolgonderwijs Loopbaanleren Actief burgerschap en sociale integratie Aansluitend op niveau, verbreding en verdieping Evenwichtige, samenhangende verdeling over leerjaren		De komende schoolplanperiode willen we ons, naast de cognitieve doelen uit het OPP, richten op de brede persoonsvorming, op het in overleg met kind en ouders doelen formuleren op de sociaal-emotionele ontwikkeling en metacognitie bij de cognitieve ontwikkeling: het leren leren.	De omschrijving van de indicatoren gaat nog erg uit van het leerstofjaarklassensysteem m: 'leerjaren', en 'verbreden en verdiepen'. Op Merlijn werken we vanuit de wijze van leren, het niveau en het tempo van de leerling.	De halfjaarlijkse meting van de vorderingen op de basisvaardigheden mbv het Cito-LOVS. De sociaal-emotionele ontwikkeling wordt vastgelegd mbv het observatiesysteem OVM.	Werkwijze vastgelegd in het zorgplan en in de stukken over het werken in de vaklokalen en de toetsafspraken in het kwaliteitsboek.
Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2) <i>De school volgt en begeleidt de leerlingen zodanig dat zij een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen.</i>	Informatie wordt verzameld mmb van een lovs Informatie over de voortgang in ontwikkeling wordt gebruikt – om het onderwijs dagelijks en op langere termijn af te stemmen op het niveau en de ontwikkeling van de kinderen – om hiaten of voorsprongen te signaleren		Het OPP en HGW, zoals beschreven in het zorgplan, is het uitgangspunt voor het beredeneerde aanbod. Uitdaging voor de school de komende periode is op de juiste tijd de juiste acties, voortvloeiend uit de observaties en metingen, te ondernemen. een late actie kan verloren tijd betekenen, te vroeg kan een kind de	Ook hier worden termen uit het denken volgens een leerstofjaarklassensysteem m gebruikt: een voorsprong is alleen ten opzichte van een groepsnorm. Hiaten kan in onze visie wel: als een kind doorgedaan is zonder de onderliggende	de halfjaarlijkse genormeerde toetsing van het Cito-LOVS, de observaties in het OVM en de leerling- en groepsbesprekingen adhv de ervaringen van leerkracht, kind en ouders.	het zorgplan

Standaarden Inspectie	Kenmerken basiskwaliteit = Wettelijke vereisen te denken valt aan:	Standaard op orde	Ambities	opmerkingen	Gemeten door	Vastgelegd in
	en om te bepalen welke leerlingen extra ondersteuning, begeleiding extra zorg nodig hebben Hiervoor wordt het ontwikkelingsperspectief opgesteld, en jaarlijks geevalueerd en zo nodig aangepast, Er wordt gebruik gemaakt van een cyclische aanpak van evalueren analyseren, plannen, uitvoeren en weer evalueren		mogelijkheid ontnemen zich op eigen kracht verder te ontwikkelen.	voorwaardelijke stof goed te beheersen.		
Didactisch handelen (OP3) <i>Het didactisch handelen van de leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkelen</i>	Leraren plannen en structureren handelen mbv. informatie over leerlingen Niveau lessen past bij beoogd eindniveau Logische opbouw van leerstof Actieve betrokkenheid leerlingen Didactisch handelen afstemming op behoeften leerlingen (ondersteuning/uitdaging)		Aandachtspunt komende periode is het onderwijsleergesprek: hoe activeer je het denken van kinderen, hoe help je hen met reflecteren en plannen, hoe laat je hen zelf ontdekken en verwoorden? de interactie in het didactisch handelen is hierbij het belangrijkste instrument, niet alleen tussen leerkracht en leerling, maar met name ook tussen de leerlingen onderling.	Begeleiding van de leerkrachten hierbij zal zich vnl. richten op het onderwijs-leergesprek (zie hierboven)	observaties door de unitbegeleider, besproken in de werkgesprekken.	Het stuk over de groepsinstructie plannen (GIP's): leerkrachten clusteren een groepje kinderen (maximaal 4 à 5) met een zelfde leerdoel, en maken een plan voor de komende periode, waarbinnen individuele accenten kunnen worden aangebracht. De leerlijnen zijn

Standaarden Inspectie	Kenmerken basiskwaliteit = Wettelijke vereisen te denken valt aan:	Standaard op orde	Ambities	opmerkingen	Gemeten door	Vastgelegd in
						vastgelegd in de matrixen.
Samenwerking (OP6) <i>De school werkt samen met partners om het onderwijs voorhaar leerlingen vorm te geven</i>	Samenwerking met voorschoolse voorzieningen en voorgaande scholen Aan het einde van de schoolperiode en bij tussentijds vertrek informeert de school ouders en vervolgschool Voor IIn met extra ondersteuningsbehoefte werkt de school samen met het samenwerkingsverband		Met name de samenwerking met ouders en hulpverleningsinstanties blijft constant aandachtspunt op onze school, vanwege de populatie van kinderen uit achterstandsgezinnen met gebleken leer- en gedragsproblemen.	We steken veel tijd in de samenwerking met o.a. het SWV, omdat het voor het S(B)O van het SWV goed functioneert en de extra hulp en ondersteuning goed georganiseerd worden.	bevraging van stakeholders	
Toetsing en afsluiting (OP8) <i>De toetsing en afsluiting verlopen zorgvuldig</i>	Alle leerlingen(behoudens wettelijke uitzonderingen) in groep 8 maken een eindtoets Lows toetsen (Ned. Taal en R&W)worden conform de voorschriften afgenomen Ouders worden geïnformeerd over de vorderingen Alle leerlingen krijgen advies vervolgonderwijs		Ouders worden zo optimaal mogelijk geïnformeerd via de rapporten en bij de jaarlijkse OPP-gesprekken	De eindtoets voor SBO is pas verplicht vanaf volgend schooljaar. Volgens de uitzonderingsregels zouden dit schooljaar slechts 4 van de 24 schoolverlaters verplicht aan de toets hoeven mee te doen. Ik ben van mening dat de eindtoets niets toevoegt aan ons schooladvies: we volgen de leerlingen al zo intensief, dat een eindtoets slechts extra stress voor de kinderen oplevert.		zorgplan en schoolverlatersp rocedure

Standaarden Inspectie	Kenmerken basiskwaliteit = Wettelijke vereisen te denken valt aan:	Standaard op orde	Ambities	opmerkingen	Gemeten door	Vastgelegd in
Schoolklimaat (II)						
Veiligheid (SK1) <i>Schoolleiding en leraren dragen zorg voor een veilige omgeving voor leerlingen.</i>	Sociale, fysieke en psychische veiligheid leerlingen Jaarlijkse monitor veiligheidsbeleving en welbevinden Veiligheidsbeleid inzake incidenten (voorkomen, afhandelen, registreren, evalueren) Eén aanspreekpunt pesten en coördinatie beleid tegen pesten Gedrag leraren en leerlingen in lijn met basiswaarden democratische rechtsstaat		De veiligheid en met name het veiligheidsgevoel blijft punt van aandacht op onze school. De problemen die onze kinderen ervaren in een onderwijssituatie gaan vaker wel dan niet gepaard met een vorm van gedragsproblemen. Daarom moeten wij extra zorgvuldig omgaan met het gevoel van veiligheid. Door ons zelf daar bij voortduring op te trainen, goede afspraken te maken en het goede voorbeeld voor te leven, doen we er alles aan om het gevoel van veiligheid zo groot mogelijk te laten zijn. De basis ligt bij een helder en veilig pedagogisch klimaat, waarin aandacht en voorspelbaarheid stevige pijlers zijn.	Omdat we zo veel waarde hechten aan het pedagogisch klimaat en niet de nadruk willen leggen op pesten, is daar niet een coordinator of aanspreekpunt voor benoemd. Iedere leerling heeft een persoonlijk aanspreekpunt in zijn mentor, en in de andere unitbegeleiders.	jaarlijkse monitor via Vensters	• Veiligheidsplan • kwaliteitsboek over het gedragshuis en de gedragshandelsprincipes.
Pedagogisch klimaat (SK2) <i>De school heeft een ondersteunend pedagogisch klimaat</i>	(geen wettelijke eisen)		Zie vorige punt, o.i. onlosmakelijk verbonden			

Standaarden Inspectie	Kenmerken basiskwaliteit = Wettelijke vereisen te denken valt aan:	Standaard op orde	Ambities	opmerkingen	Gemeten door	Vastgelegd in
Onderwijsresultaten (III)						
Resultaten (OR1) <i>De school behaalt met haar leerlingen leerresultaten die tenminste in overeenstemming zijn met de gestelde norm</i>	<i>(geen wettelijke eis)</i> Leerresultaten op niveau dat van leerlingenpopulatie verwacht mag worden		We vinden dat de resultaten op rekenen wat achter blijven bij die van lezen en taal. De komende willen we daar aandacht aan besteden, door eerst te onderzoeken hoe dat komt, en er dan vervolgens actie op te ondernemen. Acties kunnen bijv. zijn: verlengen van de onderwijstijd voor rekenen, scholing van de leerkrachten op rekengebied en instructievaardigheden, uitbreiding van de thematijd met rekenopdrachten en zoeken naar de beste manier van rekenonderwijs geven.	In het SBO (nog) geen normen. De inspectie bevraagt ons nog steeds op de uitstroomprestaties in relatie tot het (gemiddelde!) IQ, maar wij vinden dat daar erg veel op af te dingen is.	halfjaarlijkse LOVS-meting met de Cito-toetsen	toetsafspraken, highlightsbespreking, leerlingbespreking, OPP-bespreking met ouders, zorgplan.
Sociale en maatschappelijke competenties (OR2) <i>De leerlingen behalen sociale en maatschappelijke competenties op het niveau dat tenminste in overeenstemming is met de gestelde doelen</i>	<i>(geen wettelijke eisen)</i>		Vanuit onze visie, dat met meer autonomie kinderen meer gemotiveerd zijn om hun eigen ontwikkeling na te streven, willen we de kinderen meer gaan betrekken bij de voortgang in de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daar is voor nodig dat een kind zicht heeft op de eigen ontwikkeling en onder begeleiding doelbewust aan een volgend doel kan gaan werken.	doelen worden per kind bepaald in het OPP, waar mogelijk in overleg met kind en ouders.	OVM: de eerste vijf lijnen worden voor de gehele schoolpopulatie ingevuld	pedagogisch groepsplan, zie zorgplan.

Standaarden Inspectie	Kenmerken basiskwaliteit = Wettelijke vereisen te denken valt aan:	Standaard op orde	Ambities	opmerkingen	Gemeten door	Vastgelegd in
			Met name de zelfregulatie is een moeilijk item voor onze kinderen, door hun beperkte mogelijkheden en ook taalbegrip.			
Vervolgsucces (OR3) <i>De bestemming van de leerlingen na het verlaten van de school is bekend en voldoet ten minste aan de verwachtingen van de school</i>	<i>(geen wettelijke eisen)</i>		We gunnen alle kinderen in het VO dezelfde bescherming en aandacht die wij op onze school ook geven. Daartoe breidt onze begeleiding zich ook uit tot begeleiding in het eerste jaar van het VO, mits de VO-school daar voor openstaat.	Er is nog vrij veel afstroom. Dit is voor een gedeelte te verklaren uit het feit dat wij de toegevoegde waarde van ons onderwijs onderschatten: een kind presteert dan best goed, maar dat blijkt toch afhankelijk te zijn van de omgeving die wij als school bieden.		
Kwaliteitszorg en ambitie (IV)						
Kwaliteitszorg (KA1) <i>Het bestuur en de scholen hebben een stelsel van kwaliteitszorg ingericht en verbeteren op basis daarvan het onderwijs</i>	<i>Basiskwaliteit:</i> Kwaliteitszorgstelsel op scholen (bestuur) Stelsel staat uitgewerkt in het schoolplan Bewaken kwaliteit onderwijsleerproces en leerresultaten (bestuur) Zicht op kwaliteit van het onderwijs (bestuur én scholen) Toetsbare doelen, regelmatig geëvalueerd Verbeteringen doelgericht doorvoeren Verantwoordelijkheids-verdeling bestuur-scholen		blijvende aandacht voor het stellen van haalbare, meetbare doelen op alle niveaus	jaarplan/jaarverslag als uitvloeisel van schoolplan	jaarplan/jaarverslag; uitkomst doelen gemeten door de verschillende werkgroepen in overleg met team en ouders (MR)	procedure jaarplan/jaarverslag Lucas

Standaarden Inspectie	Kenmerken basiskwaliteit = Wettelijke vereisen te denken valt aan:	Standaard op orde	Ambities	opmerkingen	Gemeten door	Vastgelegd in
Kwaliteitscultuur (KA2) <i>Het bestuur en zijn scholen kennen een professionele kwaliteitscultuur en functioneren transparant en integer</i>	Code goed bestuur Integere transparante organisatiecultuur Heldere rollen inzake verbetering onderwijskwaliteit Bevoegd personeel onderhoudt bekwaamheid Gezamenlijk werken aan voortdurende verbetering professionaliteit (team/school)		bij een kwaliteitscultuur hoort een onderzoekende houding: niet alleen op gevoel afgaan, maar ook onderzoeken of je veranderingen ook werkelijk het resultaat hebben opgelverd dat je boogde. In de komende schoolplanperiode gaan we daar op SBO Merlijn extra aandacht aan besteden.			
Verantwoording en dialoog (KA3) <i>Het bestuur en zijn scholen/opleidingen leggen intern en extern toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over doelen en resultaten en voeren daarover actief een dialoog</i>	Tegenspraak georganiseerd (school/bestuur) (G)MR betrekken bij beleidsbesluitvorming Jaarverslag over doelen en resultaten (bestuur/scholen) Verantwoording aan intern toezichthouder (bestuur), aan overheid en belanghebbenden.		In de komende periode willen we tegenspraak organiseren vanuit de basisscholen waar we voor werken, zowel via EcO Merlij als via de plaatsingen van leerlingen van die scholen. Hiermee kunnen we onze dienstverlening verbeteren.		Jaarlijkse evaluatie MR, terugkoppeling gemeente en SWV	

2.4. Vooruitblik: wat komt er op ons af

2.4.1. Ontwikkelingen in de omgeving van de school

- **Personeelstekort**
Het lerarentekort laat zich steeds meer voelen. Er komen nauwelijks tot geen reacties op vacatures voor groepsleerkracht. Dat heeft tot gevolg dat SBO Merlijn met een structurele onderbezetting aan groepsleerkrachten werkt. De elfde groep die we in 17-18 zijn gestart is dan ook weer opgeheven: in plaats van met 165 leerlingen werken we vanaf het schooljaar 19-20 met 150 leerlingen. Binnen de unit wordt het gebrek aan leerkrachten opgelost met onderwijsondersteuners, zodat toch zo mogelijk in iedere unit 3 fte wordt ingezet.
- **SPPOH- groei S(B)O**
Binnen het samenwerkingsverband waar de school toe behoort, het SPPOH, is een grote groei van het aantal leerlingen dat een toelaatbaarheidsverklaring voor het SBO krijgt. Het gevolg daarvan is dat de scholen voor SBO overvol zitten, geen nieuwe kinderen meer kunnen aannemen en in het geval van SBO Merlijn een wachtlijst hanteren. In het meest ongunstige geval staat een kind het hele schooljaar op die lijst.
- **SPPOH – rol SBO in de expertisedeling**
Vanaf de start van Passend Onderwijs heeft de SBO binnen ons samenwerkingsverband de rol gekregen om de basisscholen te ondersteunen in het onderwijs aan kinderen die een extra ondersteuningsbehoefte hebben. Iedere SBO vulde dat op zijn eigen manier in. In de komende periode wordt er beleid ontwikkeld om de expertisedeling te optimaliseren vanuit de keus om het basisonderwijs te versterken om de verwijzingen terug te kunnen dringen of te stabiliseren.

2.4.2. Ontwikkelingen binnen school en Lucas Onderwijs

- **Unitwerken**
Na de twee grote verbouwingen 2016 en 2018 werkt nu de hele school in units: grotere eenheden waar een team van medewerkers in gezamenlijkheid de verantwoordelijkheid voor heeft. Dit is een fundamenteel andere manier van werken dan in het meer gangbare onderwijsconcept met het leerstofjaarklassensysteem en lokalen met één groep en één leerkracht. Implementatie van deze nieuwe manier van werken zal de komende periode nog veel tijd en aandacht vergen.
- **Innovatie binnen Lucas Onderwijs**
Vanaf het schooljaar 19-20 is er een werkgroep Innovatie actief, ressorterend onder Kenniskring OK&I. Het is de bedoeling dat onderwijsinnovatie daarmee een duurzame plek krijgt binnen het beleid van Lucas Onderwijs, zoals dat in het Koersplan benoemd wordt. Vanuit onze visie zal SBO Merlijn daar zeker een rol in spelen.
- **NISBO**
In het schooljaar 18-19 is SBO Merlijn een nieuwe groep gestart, de NISBO-groep: Neveninstroom voor SBO. Er zijn neveninstromende kinderen (kinderen die rechtstreeks uit het buitenland komen) die een zodanige ondersteuningsbehoefte hebben, dat ze niet terecht kunnen bij de reguliere Haagse nieuwkomersgroepen. Soms is dat als een kind in het land van herkomst al een vorm van speciaal onderwijs gehad heeft, soms blijkt dat bij aanmelding bij het toelatingsonderzoek, en soms na een korte periode in de groep op de reguliere school.

Dit kan o.a. komen door een te traag leertempo, een gebrekkige werkhouding en/of gedragsproblemen. Het is bij deze kinderen lang niet altijd mogelijk op korte termijn te bepalen welke vorm van onderwijs geëigend is, mede vanwege het taal- en het gewenningsprobleem in NL. Blijft staan dat voor elk kind geldt dat het op een bepaald niveau beheersen van de Nederlandse taal voorwaardelijk is om het onderwijs te kunnen volgen, dus dat zal de eerste focus van onderwijs moeten zijn. Ook reguliere S(B)O-scholen zijn niet ingericht om de eerste beginselen van de Nederlandse taal bij kinderen aan te brengen: daarvoor ontbreekt de tijd en de expertise. Willen we deze kinderen goed kunnen opvangen is er dus een setting nodig met het speciale van een S(B)O en de expertise van een Prisma-neveninstroomgroep.

- Kleine Keet, een peuterleerplek+.

Zoals SBO er is om leerlingen weer in ontwikkeling te brengen die vastgelopen zijn in het regulier onderwijs, is Kleine Keet (gestart op 16 november 2017) er voor kinderen vanaf 2,5 jaar. Kleine Keet is een samenwerkingsproject tussen de kinderopvangorganisatie JongLeren en SBO Merlijn.

Uit de folder:

Op deze locaties werken we met:

- Kleine groepen (maximaal 12 kinderen)
- Extra aandacht en tijd
- Speciale zorg
- Professionele pedagogisch medewerkers
- Extra deskundigheid van een gedragsspecialist

De Peuterleerplekken + is geen speciaal onderwijs, maar uw kind krijgt wel de extra aandacht die het nodig heeft. Daarnaast bieden de pedagogisch medewerkers ook extra ondersteuning aan u als ouder.

Op deze manier zorgen we samen voor het beste voor uw kind en dat uw peuter gewoon op een natuurlijke wijze kan doorstromen naar het basisonderwijs of andere zorg. De Peuterleerplek + is vrolijk ingericht, zorgt voor niet te veel prikkels en is schoon en veilig. We willen dat uw kind het fijn vindt om bij ons te komen spelen en leren.

Het is de bedoeling de komende periode het concept verder uit te werken en uit te breiden.

2.5. Wat willen we de komende 4 jaar bereiken?

2.5.1. Overzicht doelen en middelen (bijlage)

Hoe is dit overzicht tot stand gekomen?

- Op de studiedag van 11 juni 2019 hebben alle teamleden opgeschreven waar ze blij van zouden worden als dat de komende schoolplanperiode gerealiseerd zou worden.
 - Vanuit de basisbehoefte aan verbondenheid, competentie en autonomie
 - De WHY, de HOW en de WHAT
- Iedere wens is samengevat en de samenvattingen zijn bij elkaar gezet.
- Vanuit de overeenkomsten tussen de wensen is een aantal grotere onderwerpen gemaakt, verdeeld over
 - Doelen voor de kinderen
 - Doelen voor het team
- Bij ieder onderwerp is bekeken

- Of het onderwerp nieuw is
- Of dat het onderwerp al was opgenomen in onze jaarplannen
- Over de lijst die daaruit voortvloeide (zie 2.5.2) is het volgende afgesproken:
 - Voor het schooljaar 19-20 hanteren we het jaarplan zoals besproken op T&V 11-6: voortgaan op de ingeslagen weg
 - Dan kijken we telkens bij ieder nieuw jaarplan of we er een nieuw onderwerp bij gaan pakken

2.5.2.Speerpunten voor ontwikkeling

Doelen voor de kinderen

- Al onderhanden
 - Leerlijnen en doelen, incl. SEL en WO
 - Dag- en weektaken
 - Kindgesprekken
 - Optimaliseren WO
 - Taalontwikkeling
- 'Nieuw' (nog niet aan toe gekomen)
 - Brede ontwikkeling
 - Coöperatief leren
 - Aandacht voor niet-opvallende kinderen

Doelen voor het team

- Onderhanden
 - Unit-werken: co-teaching en uitdagende leeromgeving
- Nieuw
 - feedback geven en ontvangen
 - Aandacht voor het pedagogisch klimaat in de groep (R&W, groepsdynamiek)
 - Ouderbetrokkenheid
 - Leren van en met elkaar (maatjesleren)
 - Verbondenheid in het team

3. Onderwijskundig beleid

3.1. Uitgangspunten en doelstellingen

3.1.1. Opdracht vanuit het wettelijke kader (WPO/WVO)

De wettelijke opdracht voor het funderend onderwijs luidt samengevat: 'scholen organiseren onderwijs dat kinderen ontwikkelingsmogelijkheden biedt in de wettelijke (kern)doelen (po) dan wel opleidt tot het behalen van de eindtermen(vo). Het onderwijs is tevens ingericht overeenkomstig internationale verdragen. Het onderwijs bereidt kinderen voor op zelfstandig burgerschap en leidt hen toe naar vervolgonderwijs. Dat alles in een schoolperiode die ervaren wordt als voorspoedig (welbevinden) en zonder negatieve bijeffecten (zoals pesten en zittenblijven)'.

3.1.2. Opdracht vanuit Lucas Onderwijs

Koersthema's vertalen in schoolbeleid

In 2017 is in dialoog met alle geledingen binnen en rond Lucas Onderwijs een koers uitgezet waarin elke Lucasschool zich kan herkennen. Een duidelijke bandbreedte met alle ruimte voor eigen verantwoordelijkheid. De invulling van die bandbreedte gaan we per school terugzien in het schoolplan voor de jaren 2019 – 2022.

We gaan werken aan vijf hoofdthema's die het hart van ons onderwijs raken.

Hieronder is beschreven hoe de thema's vorm krijgen in de plannen van SBO Merlijn.

<i>Per koersthema wordt aangegeven: ons lopend beleid, onze volgende stap, het ambitieuze doel, prioriteit, tijdsspanne.</i>	
1. Doorlopende lijnen van PO-VO & IKC • Elke school vindt een passende samenwerkingsvorm om doorgaande lijnen te borgen.	SBO Merlijn vindt met name voor haar doelgroep doorlopende lijnen heel belangrijk. Juist voor kinderen die extra aandacht nodig hebben in het onderwijs- en ontwikkelingsproces is het van het grootste belang dat alle partijen goed samenwerken en kinderen die samenwerking ook ervaren. Dit krijgt vorm in • Onze samenwerking met JongLeren in een ‘peuterleerplek +’ voor peuters met een extra ondersteuningsbehoefte • Ons speciale PO-VO traject, waarin we leerlingen van ons die dat nodig hebben nog een aantal maanden begeleiden in het VO • De samenwerking waar mogelijk met de jeugdhulpverlening • Onze samenwerking met de BSO van Koen DAK Waar de mogelijkheid zich voordoet, ondernemen we actie om de samenwerking te zoeken of te optimaliseren, echter wel met behoud van onze eigen identiteit en opdracht.
2. Toekomstgericht onderwijs • In 2022 werken leerlingen in wisselende samenstelling aan persoonlijke doelen in nauwe samenwerking met hun leraren/coaches; indien nodig worden de primaire en secundaire processen daarop aangepast. • In 2022 zijn al onze leerlingen in staat om zich te ontwikkelen tot wereldburgers, als kritische leden van een internationale samenleving die samen met anderen tot creatieve oplossingen kunnen komen voor een diversiteit aan problemen.	In haar concept, uitgebreid beschreven in dit plan, werkt SBO Merlijn al op een zeer gepersonaliseerde manier. Het werken aan de 21st CSK is hier inherent aan. Bij de leerlingen van onze school is dat een extra grote uitdaging, om de flexibiliteit in hun denken te zoeken en aan te wakkeren. Voor wat betreft internationalisering: SBO Merlijn participeert al een tiental jaar in projecten via het Europees Platform, waarin we samenwerken met scholen in andere landen van Europa, en onze leerlingen ook mee op reis nemen daar naar toe.

3. Passend Onderwijs - Onderwijs op maat, passend bij de leerling. Daartoe hebben we verbeterd a. de doorontwikkeling van groeps- en methode-doorbrekend werken, b. leerlijnen op maat, c. doorstroommogelijkheden binnen het VO en we blijven daaraan werken.	Hiervoor geldt hetzelfde als voor het vorige punt: dit ligt ten grondslag aan ons concept. Het vinden van doorstroommogelijkheden binnen het VO ligt niet in onze invloedssfeer. Daar staat tegenover dat in de toekomst deelname aan of initiatief tot een tienerschool (10-14 jarigen) zeker tot de mogelijkheden behoort.
4. Toekomstgericht Personeelsbeleid We professionaliseren continu en dragen zorg voor de duurzame inzetbaarheid van medewerkers	Onze eerste zorg op dit moment is het vinden en behouden van kwalitatief goede mensen. Verder dragen we waar mogelijk actief bij aan het ontwikkelen van dit beleid op Lucas-niveau, omdat we van mening zijn dat beleid hierin op stichtingsniveau meer kans van slagen heeft. De stichting is flexibeler en heeft meer mogelijkheden dan een individuele school an sich.
5. (Be)sturingsfilosofie. - In dialoog komen we tot een zienswijze op sturing in verbinding met de kernwaarden van Lucas Onderwijs - De sturingsfilosofie uit zich in taal over de wijze (houding/gedrag) waarop alle verantwoordingsniveaus in de organisatie sturen. Elke verantwoordelijkheidslaag kan concreet aangeven hoe uiting aan de sturing wordt gegeven.	Zoals autonomie hoog in ons vaandel staat om de ontwikkeling van de kinderen te optimaliseren, geldt dat natuurlijk voor alle lagen in de organisatie: autonomie is van iedereen een basisbehoefte. We geven het aan onze kinderen, de schoolleiding geeft het aan de medewerkers en aan de unitteams, en de schoolleiding verwacht autonomie te krijgen van het bestuur. Dat is nl. onzes inziens de enige manier waarop een ieder zijn werk of ontwikkeling zo goed mogelijk ter hand kan nemen.

Het geheel overziend

Wat heeft prioriteit? Prioriteit heeft voor ons lijn 2 en 3, die voor ons onlosmakelijk verbonden zijn.	Waar willen we voor gaan Doorontwikkeling van ons concept.	Wat doen we in ieder geval Alle kansen benutten die zich voordoen; met name nieuwe initiatieven ontwikkelen en ondersteunen.
En wat kan nog even wachten De focus op duurzame inzetbaarheid van medewerkers. We vullen dat in waar het zich aandient, maar gaan daar voorlopig niet actief beleid op ontwikkelen	Waar zien we tegenop? Het uitdragen van onze visie en ons concept binnen het bestuur en daarbuiten lijkt soms onbegonnen werk: collega's kunnen heel sceptisch reageren en niet openstaan voor de mogelijkheden, beweegredenen en voordelen.	Waar gaan we (voorlopig) niet aan beginnen? Een samenwerking tussen onze school en een jeugdhulpverleningsinstelling. We zijn van mening dat onderwijs een eigen doelstelling heeft die zich onderscheidt van jeugdhulpverlening. We kunnen samenwerken en elkaar aanvullen, ieder op ons eigen terrein.

3.1.3. Opdracht van onze school

Het doel van ons onderwijs is dat een kind met zelfvertrouwen en een positieve kijk op het leven gemotiveerd en met plezier in de maatschappij kan staan. Daarvoor is nodig dat

- een kind zichzelf als een waardevol mens ervaart en weet dat hij/zij zichzelf mag zijn
- een kind zichzelf, anderen en de omgeving met respect tegemoet treedt
- een kind zich in kan leven in anderen om hem heen
- een kind zich bewust is van zijn mogelijkheden en onmogelijkheden en gebruik kan maken van zijn talenten
- een kind dat bewustzijn kan gebruiken om zijn eigen keuzes te maken
- een kind daarbij ook de verantwoordelijkheid neemt voor die keuzes en zijn gedrag
- een kind zichzelf doelen kan stellen en daarvoor wil werken
- een kind weet waarom hij iets doet en zich daar goed bij voelt

Ons onderwijs bereidt de kinderen voor op het vervolgonderwijs en biedt hen de mogelijkheden zich te ontwikkelen en uit te groeien tot zelfstandige, evenwichtige mensen.

De Magie van Merlijn staat voor:

- - Wij geloven in ieder kind
- - Leren is voor het leven
- - Weet wie je bent en doe wat je kan
- - Leren doe je zelf maar niet alleen
- - Zorg goed voor jezelf, voor de ander en voor de omgeving.

3.2. De organisatie van het onderwijsleerproces binnen de school

Ons onderwijs en de manier van omgaan met kinderen is gebaseerd op de theorie van professor Luc Stevens. De actieve leerling en zijn ontwikkeling staan centraal. Het onderwijsaanbod is uitdagend en afgestemd op de behoefte van de leerlingen. Een kind kan, met steun en begeleiding van ouders en leerkrachten, zelf de verantwoordelijkheid (leren) nemen voor zijn ontwikkeling.

Wat betekent dat voor de school?

SBO Merlijn werkt vanuit drie psychologische basisbehoeften: competentie, relatie (of verbondenheid) en autonomie. Behoeftte aan competentie wil zeggen dat kinderen zich het best ontwikkelen als ze bezig zijn met taken die passen bij de fase van hun ontwikkeling, waarin ze zich bevinden. Kinderen zijn prima in staat dat zelf aan te geven en willen graag laten zien dat ze dingen goed kunnen. Bij relatie (of verbondenheid) denken we aan de relatie tussen leerkracht en leerling, de relaties tussen de leerlingen onderling en de relatie van het kind met de wereld om hem heen. Op basis van vertrouwen moet deze relatie stimulerend zijn voor het leerproces van het kind.

Autonomie gaat over het zelfbeschikkingsrecht van het kind: 'Wat wil ik leren en hoe ga ik dit bereiken?' Dit betekent voor leerkrachten dat zij goed luisteren naar de kinderen en voor elk kind apart een leerroute samenstellen. Het personeel heeft dan ook de training 'Luisteren naar kinderen' gevolgd. Het betekent niet dat de leerlingen alleen bezig zijn met wat ze zelf willen leren. Dat kan een kind onvoldoende overzien. Leerkrachten hebben de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de kinderen het nodige leren. Zij hebben een sturende en stimulerende rol in deze.

Hoe werken wij op school?

- Leerlingen leren op hun eigen niveau en in hun eigen tempo. Voor elke vaardigheid formuleren ze samen met de leerkracht het leerdoel voor de komende periode. Ook wordt afgesproken hoe en wanneer een kind laat zien dat hij zijn leerdoel gehaald heeft. Dit noemen wij een meesterproef.
- De kinderen maken een portfolio. Hierin leggen zij hun eigen ontwikkeling vast. Leerkrachten bespreken regelmatig het portfolio met de kinderen. Dit schooljaar gaan we verder met de ontwikkeling van het digitaal portfolio, bordfolio. Ook in het rapport, dat twee keer in het jaar gemaakt wordt, vertelt een kind zelf over zijn eigen ontwikkeling.
- Voor de rapport- en portfoliogesprekken nodigen wij ook de kinderen uit. Zij vertellen aan u, wat zij de afgelopen periode geleerd hebben en wat zij de komende periode gaan doen.
- We hebben een lokaal ingericht waar de leerlingen heen kunnen op het moment dat zij zelf een time out willen, een ruzie willen bespreken, niet lekker in hun vel zitten etc. We noemen dit de huiskamer van Merlijn. Deze huiskamer is dagelijks open. Juf Emilie is hier volledig voor ingeroosterd.
- Er zijn vijf units, verdeeld over drie bouwen:
 - De onderbouw
 - Gele Toverhoed (GT): groep 1-2-3
 - Gele Wondertoren (GW): groep 3-4-5
 - De middenbouw
 - Blauwe Magische Oceaan (BMO): groep 5-6-7
 - Blauwe Magische Wereld (BMW): groep 5-6-7
 - De bovenbouw
 - Rode Magie (RM): groep 8
- Er zitten kinderen van meerdere leeftijden bij elkaar in de groep. Dat kunnen we doen, omdat toch ieder kind op eigen niveau en eigen tempo werkt. Bovendien leren kinderen zo met elkaar omgaan en elkaar te helpen, en is het onderling vergelijken (ik kan dat beter dan jij) niet meer aan de orde.
- De units werken in aangepaste onderwijsruimtes. Er is voor iedere unit een grote onderwijsruimte gecreëerd, waarin een grotere groep kinderen werkt, onder begeleiding van een team van medewerkers. Zo kan er meer op maat worden gewerkt, terwijl er altijd iemand beschikbaar is om de kinderen te helpen.
- De bouw kan gezamenlijk gebruik maken van een keuken, een podium en een stiltewerkplek.
- Er is altijd één groepsleerkracht die eerstverantwoordelijk is voor de leerling en het aanspreekpunt voor de ouders.
- De lessen in rekenen, taal en lezen krijgen de kinderen in de bouw van een vakleerkracht. Dit noemen we de werktijden. Aan het begin van de dag kiezen de kinderen samen met de leerkracht wanneer ze het vak gaan doen voor die dag. Iedere juf of meester is specialist op een vakgebied (vakleerkracht). Juf Miranda geeft bijvoorbeeld taallessen aan alle kinderen van de BMW. In de klas wordt van tevoren met de kinderen afgesproken op welke tijd ze met welk vak bezig zijn.
- Buiten de werktijden wordt er gewerkt aan wereldoriëntatie vanuit een thema. Dit noemen we thematijd. Kinderen mogen meedenken over de inhoud van het thema door het stellen van leervragen. Het thema wisselt per periode. Binnen het thema wordt altijd een uitstapje gemaakt

en een activiteit gedaan waarbij ouders actief kunnen zijn. Ook wordt er veel aandacht gegeven aan mondelinge vaardigheid, woordenschat, expressie en sociale vaardigheden. Waar mogelijk gebeurt dit aan de hand van het thema. In de bovenbouw krijgen de kinderen Engels. Verder volgen de kinderen gymnastiek, weerbaarheidstraining en handvaardigheid bij een vakleerkracht.

- In de onderbouw volgen de jongste leerlingen specifiek onderwijs voor kleuters (onderbouw start). Kinderen die er aan toe zijn werken mee in de werktijden.
- Onze kleuters leren en werken thematiserend via het principe plannen, werken en nabespreken. Zij speel-leren in de grote en de kleine groep. Via een taken-bord geven zij zelf aan welke werkjes zij gaan doen. Tijdens het werken en spelen maken de leerkrachten individuele observaties die in het Ontwikkelingsvolgmodel verwerkt worden. Van hieruit worden de vervolgstapjes die een kind kan maken, bepaald.

Waarom wij zo werken?

De maatschappij is altijd aan veranderingen onderhevig. Daarom zal ook het onderwijs mee moeten veranderen. Wij zijn ervan overtuigd dat een kind in deze huidige tijd anders kan leren dan dat vroeger het geval was. In het gangbare onderwijssysteem bepaalt de leerkracht wat het volgende taallesje is, welke sommen aangeleerd moeten worden, over welke onderwerpen uit wereldoriëntatie ze iets moeten leren. Maar kinderen zijn met hun eigen vragen en hun eigen ontwikkeling bezig. Door daar op onze manier (Merlijns wijze) op in te spelen willen we hen beter voorbereiden op hun plek in de maatschappij. Het schoolbestuur is zeer enthousiast over onze plannen en steunt ons waar het maar kan. Ook zij is de mening toegedaan dat onderwijs moet veranderen, dat leerlingen en leerkrachten meer zingeving moeten kunnen vinden in die zaken waar ze mee bezig zijn en dat betrokkenheid bij wat je doet, het leer-rendement verhoogt.

3.3. De inrichting van het onderwijsleerproces binnen de groep

3.3.1. De onderwijstijd

Uitgangspunten:

- Effectieve leertijd: 25.15" uur = 1515 min (is 26.30" -/- kleine pauze)
- De 25.15" u tijd per week (zonder pauzes) wordt ingeroosterd volgens de volgende richtlijnen:
 1. basisvaardigheden: (50 %)
 - rekenen / wiskunde 20%
 - taal/ lezen 30%
 2. oriëntatie op jezelf en de wereld 30%
 3. kunstzinnige oriëntatie 10%
 4. bewegingsonderwijs en spel 10%

Vak	richtlijnen	SBO Merlijn
Rekenen	20%-303 min = 5.03" u	5 x vakuur: 225 min = 3.45" u
Taal/lezen	30%: 454 min = 7.34"u	10 x vakuur: 450 min= 7.30"u
Wereldoriëntatie	30%: 454 min = 7.34"u	incl techniek, lezen, sova etc: 553 min= 9.13"u
Kunstzinnige oriëntatie	10%: 152 min = 2.32" u	muziek/tekenen/hv (0.45" u voor hv)

		stamgroep inroosteren: 107 min = 1.47" u
Bewegingsonderwijs en spel	10%: 152 min = 2.32" u	gym: 2 x 0.45" = 1.30" weerbaarheid: 0.45" u samen: 135 = 2.15" u
Totaal	100% : 1515 min	1515 min

- In alle units besteden we te weinig tijd aan rekenen, d.w.z. dat we in 'Ik en de wereld' expliciet rekenopdrachten moeten inplannen.
- Overige uren Kunstzinnige Orientatie kun je voegen bij je WO-uren, als je maar expliciet deze doelen aan de orde laat komen.

3.3.2. Het didactisch handelen

Binnen de vaklokalen (rekenen, taal en lezen, de basisvaardigheden) werken de vakleerkrachten met groepsinstructieplannen (GIP's).

Het doel van de groepsinstructieplannen

- het geven van een gerichte instructie passend bij de leerdoelen van een kind
- door een planmatige aanpak verwachten we een hogere leeropbrengst bij de kinderen
- Het leerproces wordt inzichtelijker voor zowel leerkracht als de kinderen
- Het stelt ons in staat om efficiënter werken
- Wanneer een leerkracht uitvalt, kan een ander de instructie relatief eenvoudig overnemen
- Leerkrachten worden zich beter bewust van de inzet van de juiste materialen
- Er ontstaat een routine van terugkijken, iets nieuws aanleren en vooruit kijken. Hierdoor heeft een kind meer profijt van de instructie.

Afspraken voor het maken van de groepsinstructieplannen

- Instructiegroepen worden samengesteld naar aanleiding van IV's en/of de leerdoelen vanuit de matrixgesprekken of het OVM
- Het groepsinstructieplan bevat de leerdoelen van het groepje en een concrete beschrijving van de lessen met bijbehorend materiaal (zodat ook een ander het kan uitvoeren)
- De leerdoelen zijn haalbaar binnen een periode
- Er wordt (minimaal) 4 weken vooruit gepland
- Groepssamenstelling is doordacht, zowel didactisch als pedagogisch
- Binnen de groepjes is er ruimte voor differentiatie
- Groepjes en/of instructies kunnen binnen een periode worden aangepast als de situatie hier om vraagt.
- De groepsinstructieplannen zijn te vinden op de I-schijf op L:\@-alg \groepsinstructieplannen of in de instructiemap in de klas.
- Er wordt bijgehouden welke instructies er gegeven zijn (evaluatie) en hoe deze verliepen

3.3.3. Zicht op ontwikkeling en begeleiding / extra begeleiding en ondersteuning

Op SBO Merlijn wordt er zowel op leerling-, als op groeps-, als op schoolniveau handelingsgericht gewerkt. Bij Handelingsgericht werken staat de leerling centraal en wordt er specifiek naar de

leerling gekeken: Wat heeft deze leerling nodig? Tevens wordt er bij handelingsgericht werken vanuit een transactioneel kader gewerkt, waarbij ook de omgeving van de leerling en diens interactie wordt meegenomen. Hierbij is er sprake van een transparante communicatie, waarin een samenwerking ontstaat tussen de leerling, de leerkracht en de ouders. Binnen het handelingsgericht werken is er altijd aandacht voor het positieve, zoals de krachten en de kansen van de leerling, de ouders, de leerkracht en de groep. Een ander belangrijk uitgangspunt in het handelingsgericht werken dat op SBO Merlijn wordt toegepast, is het systematisch en doelgericht werken. Hierbij wordt uitgegaan van de volgende cyclus (Pameijer, 2012):

1. Signaleren
2. Intake
3. Strategie
4. Onderzoek
5. Integratie en Indicering
6. Advies
7. Plan uitvoeren
8. Evaluatie

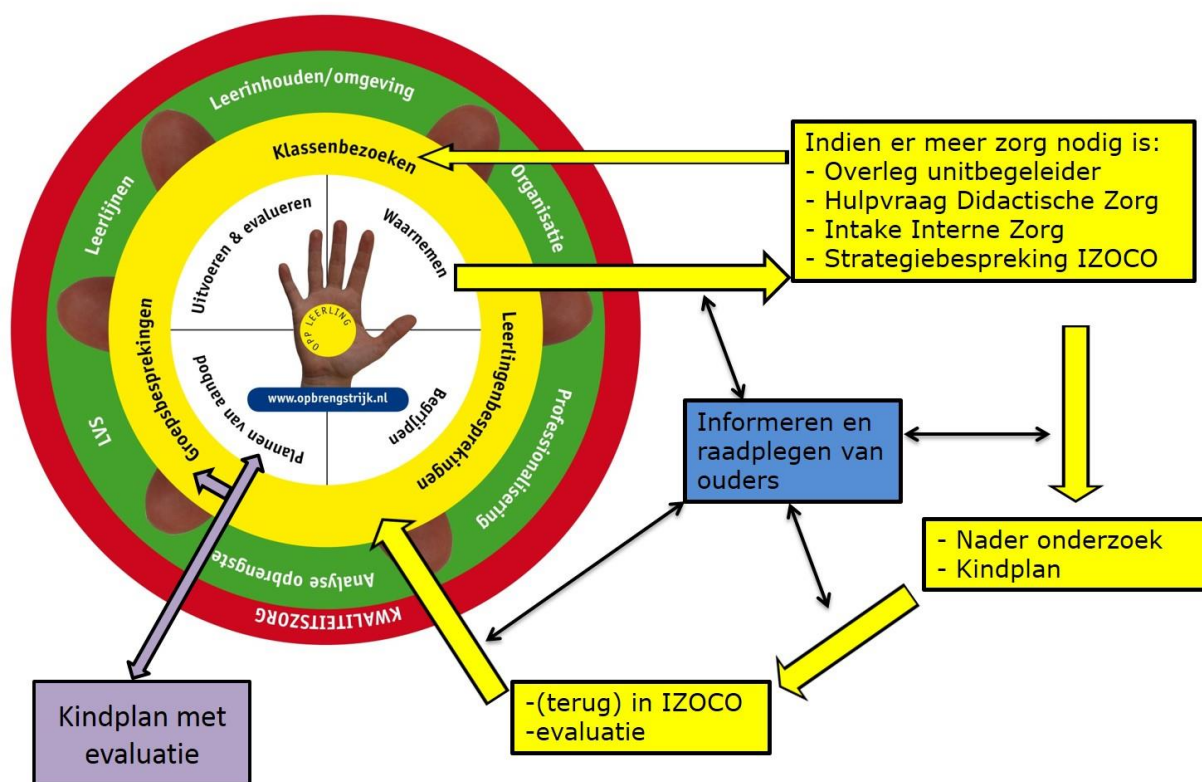
Naast handelingsgericht werken, wordt er op SBO Merlijn ook opbrengstgericht gewerkt. Bij opbrengstgericht werken gaat het erom gegevens over de opbrengsten van het onderwijs te analyseren en te gebruiken om het onderwijsleerproces te verbeteren, zodat de leerlingprestaties toenemen. Het analyseren van de opbrengsten beperkt zich niet tot de didactische ontwikkeling. Ook de vorderingen in het sociaal-emotioneel domein, het welbevinden van de leerlingen en de tevredenheid van de ouders kunnen bij een bredere opvatting van opbrengstgericht werken meegenomen worden.

Als school voor speciaal basisonderwijs heb je met allerlei ontwikkelingen te maken, die met elkaar samenhangen; als er aan één rad gedraaid wordt, komen ook andere raderen in beweging. Er is daarom gekozen om de zorgstructuur van SBO Merlijn in een schema met ronddraaiende raderen te verwerken.

Aan de hand van dit schema zal de zorgstructuur binnen SBO Merlijn verder worden beschreven:

- De leerling (de hand)
- Handelingsgericht werken in de groep (witte en gele cirkel)
- Wat als er meer nodig is? (buiten de cirkels)
- Voorwaarden op schoolniveau (groene en rode cirkel)

Zorgstructuur SBO Merlijn

De leerling

De leerling en het Leerling Informatie Formulier (LIF)

Bij binnenkomst van een leerling wordt door de unitbegeleider een Leerling Informatie Formulier (LIF) ingevuld met behulp van de gegevens van de vorige school. Het LIF is een groeidocument; ieder half jaar (na de toetsperiode) vult de mentor het aan met nieuwe informatie over het kind. De vakgebieden worden aangevuld door de vakleerkrachten lezen, taal en rekenen.

Het LIF bestaat uit verschillende onderdelen:

- De personalia en de schoolloopbaan
- het ontwikkelingsperspectief; hieronder nader toegelicht
- de leerling en zijn context (min of meer) vaste kenmerken; factoren als intelligentie, thuissituatie, psychologische diagnoses
- de leerling en zijn context veranderlijke kenmerken; informatie over de leerling die wel regelmatig verandert, zoals gedrag, werkhouding en welbevinden
- Vakgebieden; een overzicht van de ontwikkeling van de schoolse vakken
- Pedagogische en didactische aanpak; ervaringen van leerkrachten die met het kind gewerkt hebben
- Extra hulp; interne en/of externe extra hulp die een leerling krijgt of heeft gekregen

De leerling en zijn ontwikkelingsperspectief (OPP)

Het ontwikkelingsperspectief is een formulering van de verwachte leeropbrengst van een leerling, op basis van zijn cognitieve ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling en omgeving. Het is een instrument waarmee de didactische en sociaal-emotionele ontwikkeling gestuurd gevolgd kan worden. Vanuit een volledig beeld van de mogelijkheden en belemmeringen van de leerling, kan een

optimale onderwijsleeromgeving ingericht worden, om te komen tot realisering van het ontwikkelingsperspectief.

Voor leerlingen die op SBO Merlijn in de onder-, midden- of bovenbouw geplaatst worden, wordt door de unitbegeleider het OPP vastgesteld. Dit wordt bijgesteld bij de overgang naar de volgende bouw. Voor instroom in de kleuterbouw wordt nog geen OPP vastgesteld.

In het OPP wordt op basis van de cognitieve mogelijkheden (IQ), de beschikbare toetsresultaten op de verschillende vakgebieden (technisch lezen, spellen, rekenen en vanaf de middenbouw begrijpend lezen) en bovendien de omstandigheden (protectieve en belemmerende factoren) een leerrendementsverwachting (LRV) opgesteld. Vanaf de middenbouw wordt aan deze LRV ook een uitstroomprofiel gekoppeld.

Het ontwikkelingsperspectief wordt door de leerkracht met ouders besproken. Wanneer ouders tijdens dit gesprek informatie geven die van toegevoegd belang is, wordt dit alsnog verwerkt in het OPP. In het LIF wordt aangegeven op welke datum het met ouders is besproken en het getekende exemplaar wordt in het papieren dossier bewaard.

HGW in de groep

Het handelingsgericht werken in de groep kan verdeeld worden in vier processen, namelijk waarnemen, begrijpen, plannen en evalueren.

Waarnemen

Tijdens het eerste proces worden er systematisch en cyclisch gegevens over de leerlingen verzameld. Twee maal in het jaar wordt er een toetsweek gehouden waarin alle leerlingen in alle vaklokalen adaptief worden getoetst aan de hand van CITO-genormeerde toetsen. Deze toetsgegevens worden vervolgens in Esis verwerkt. De sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen wordt gescoord aan de hand van het Ontwikkeling Volg Model (OVM). Tevens worden observaties en overige waarnemingen rondom de leerling geregistreerd in het logboek van de Zorgmanager.

Begrijpen

Tijdens het tweede proces, wordt er gekeken naar wat de leerling nodig heeft.

In de vaklokalen wordt dit gedaan aan de hand van matrixgesprekken. De vaklokaalleerkracht gaat met de leerling in gesprek over de doelen, waarbij de focus ligt op waarom deze doelen wel of niet behaald zijn.

Daarnaast wordt tweemaal in het jaar (na elk toetsweek) de algehele ontwikkeling van de leerling tijdens een leerlingbespreking door de mentor en de unitbegeleider geanalyseerd. Ter voorbereiding van deze leerlingbespreking, worden in de highlightsbespreking door alle vaklokaalleerkrachten de bijzonderheden en opvallendheden van de leerlingen besproken. Tevens vullen alle leerkrachten per leerling het LIF aan op hun vakgebied aan de hand van de CITO-toetsen, matrixgesprekken en eigen observaties. De mentoren vullen per leerling de overige onderdelen van het LIF aan, waarbij zij de Zorgmanager als hulpmiddel gebruiken.

Ter voorbereiding van de tweejaarlijkse groepsbesprekingen evalueren de mentoren het vorige groepsplan en maken zij een concept groepsplan met behulp van het OVM. Tijdens de groepsbespreking wordt de evaluatie en het concept groepsplan door de mentor en de unitbegeleider besproken.

Plannen

Tijdens het derde proces wordt er bekeken hoe het kind verder geholpen en begeleid kan worden.

Tijdens de matrixgesprekken stellen vaklokaalleerkracht en leerling nieuwe doelen op en er wordt besproken wat de leerling de komende periode gaat doen om deze doelen te behalen (instructie, computerprogramma's, werkbladen, etc.). Vervolgens worden deze en het evaluatiemoment genoteerd op een doelkaart.

Ter voorbereiding op de leerlingbespreking stellen de vaklokaalleerkrachten inspanningsverplichtingen (IV's) per vakgebied op. Ze vergelijken daarvoor de laatste toetsuitslagen (die in Esis zijn geregistreerd) met het laatst opgestelde OPP. De inspanningsverplichting wordt geformuleerd in termen van de matrix. Dit wordt gekoppeld aan het bij de volgende toetsperiode te verwachten dle. Er wordt vastgesteld wat er 'extra' moet worden gedaan, naast het 'gewone' werk en instructie om dit dle te behalen en wat de voorwaarden voor de leerling zijn om de doelen te kunnen behalen (zelfstandig werken/samenwerken, structuur tijdens het werken, etc). De uiteindelijke inspanningsverplichting wordt in het matrixgesprek met de leerling meegenomen, waarna er nog eventueel een aanpassing mogelijk is.

Naar aanleiding van wat er besproken is tijdens de groepsbespreking, stelt de mentor het definitieve groepsplan voor de komende periode op (SMARTI; specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdsgebonden en inspirerend).

Uitvoeren en evalueren

Tijdens het vierde en laatste proces worden de geplande (leer)activiteiten uitgevoerd en de resultaten uiteindelijk geëvalueerd.

Aan de hand van de doelkaarten gaat de leerling aan de slag met zijn doel(en), waarna er in een volgend matrixgesprek wordt geëvalueerd.

De inspanningsverplichtingen worden nagekomen en deze worden tijdens de volgende leerlingbespreking met behulp van de nieuwe toetsresultaten geëvalueerd, waarbij er wordt bekeken in hoeverre de doelen zijn bereikt. Ook worden de resultaten op vakinhoudelijk gebied met de vaklokaalleerkrachten m.b.v. een resultatenformulier.

Ook het groepsplan wordt uitgevoerd en vervolgens geëvalueerd ter voorbereiding op en tijdens de volgende groepsbespreking.

Als er meer nodig is

Wanneer de zorg (binnen de witte en gele cirkel) niet volstaat, kan de hulp van de unitbegeleider worden ingeroepen. Dit kan het geval zijn als er een hulpvraag van leerkracht, leerling of ouders ligt. Ook wanneer er zorgen worden gesignaleerd, gaan leerkracht en unitbegeleider hierover in gesprek. In samenspraak met de unitbegeleider kunnen er verschillende instrumenten worden ingezet.

Het kindplan

Zowel op didactisch als op pedagogisch gebied kan er een kindplan worden ingezet. De leerkracht gaat in gesprek met de leerling om de hulpvraag te bespreken en het doel specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdsgebonden en inspirerend (SMARTI) te bepalen. Er wordt vastgesteld wat de leerling nodig heeft om het doel te bereiken en wie hem daarbij kunnen helpen. Dit alles wordt samen met de leerling in kindtaal beschreven in 'Mijn kindplan'. Leerkracht en leerling ondertekenen het plan, ouders worden ervan op de hoogte gesteld en ook hen wordt gevraagd het te ondertekenen. Na de afgesproken periode wordt het plan geëvalueerd en wordt er met het kind besproken of voortzetting of aanpassing van het plan wenselijk is. In het geval dat van beide geen sprake is, wordt de begeleiding van de leerling weer uitgevoerd op de manier waarop dit voor alle leerlingen binnen de witte en gele cirkel gedaan wordt.

Hulpvraag Didactische Zorg

Als er een hulpvraag op didactisch gebied ligt, wordt er met de unitbegeleider overleg gepleegd. Als het op één specifiek vakgebied speelt, is het de vakleerkracht die in gesprek gaat met de unitbegeleider. Betreft het alle vakgebieden, dan is het de mentor die actie onderneemt.

Het kan zijn dat een gesprek met de unitbegeleider afdoende is. In dat geval gaat de leerkracht met de uitkomsten van dit gesprek aan de slag en blijft het hierbij.

Het kan ook zijn dat de situatie nog niet geheel duidelijk is en dat de unitbegeleider de leerkracht vraagt om het formulier 'Hulpvraag Didactische Zorg' in te vullen. Hierin wordt alle relevante informatie verzameld, waarbij de mening en inzichten van de ouders ook worden meegenomen. Tevens wordt de hulpvraag van de leerkracht en de ouders duidelijk geformuleerd. Vervolgens gaan leerkracht en internbegeleider met de informatie die daarin verzameld wordt opnieuw in gesprek.

Een derde mogelijkheid is dat tijdens het eerste gesprek met de unitbegeleider al duidelijk is geworden dat er op een bepaald gebied meer onderzoek gewenst is. Er kunnen daarvoor verschillende specialisten binnen SBO Merlijn worden ingezet: de schoolpsycholoog, de logopediste of de Remedial Teacher. De unitbegeleider stelt de betreffende specialist op de hoogte. De leerkracht vraagt het onderzoek aan door middel van het invullen en opsturen van het formulier 'Hulpvraag Didactische Zorg'.

De resultaten van het onderzoek worden door de specialist teruggekoppeld aan leerkracht en unitbegeleider. Met de nieuw verkregen informatie bespreken leerkracht en unitbegeleider wat er nodig is om de leerling verder te kunnen helpen in zijn didactische ontwikkeling. Daarbij kan er bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van een kindplan. De leerkracht stelt de ouders op de hoogte van de te nemen acties.

Het MDO

Op het moment dat er multidisciplinair overleg nodig is, kan een leerkracht een leerling inbrengen bij ons MDO. Het MDO komt 12 keer per jaar bij elkaar en wordt gevormd door:

- De betreffende mentor
- Directie van de school zit voor
- De unitbegeleider
- De schoolpsycholoog
- De schoolmaatschappelijk werker (SMW+)
- De schoolarts
- De notulist

Voor de bespreking worden ook de ouders en eventueel betrokken hulpverlening uitgenodigd. In uitzonderingsgevallen kan er eerst een bespreking plaatsvinden zonder ouders, om te bespreken hoe we ouders het beste mee kunnen nemen in het MDO-traject. We noemen dit een raadplegingsoverleg. Na een raadplegingsoverleg, volgt altijd een strategiebespreking waarbij de ouders uitgenodigd worden.

Voor een inbreng bij de MDO dient de leerkracht het formulier 'Intake Interne Zorg' bij de unitbegeleider in. In dit formulier wordt alle relevante informatie verzameld, waarbij de mening en inzichten van de leerling en de ouders ook worden meegenomen. Tevens wordt de hulpvraag van de

leerkracht, de leerling en de ouders duidelijk geformuleerd. De unitbegeleider zorgt ervoor dat alle MDO-leden deze informatie ruim voor het overleg ontvangen.

De eerste bespreking in de MDO is een strategiebespreking. De leerkracht krijgt tijdens het overleg de mogelijkheid de hulpvraag te verduidelijken, waarna de overige MDO-leden vragen kunnen stellen en vanuit de eigen expertise hun licht op het probleem kunnen werpen. Vanuit het overleg kunnen er heldere, concrete en haalbare adviezen aan de mentor worden gegeven. Soms is er echter meer informatie nodig om tot een goed advies te komen. Zo kan nader onderzoek door interne of externe specialisten gewenst zijn of overleg met derden om zaken te verhelderen.

Alle afspraken en acties die uit de MDO vloeien, worden gevolgd op een aparte afsprakenlijst. Wanneer de acties uitgevoerd zijn en er geen aanleiding is om opnieuw binnen de MDO in gesprek te gaan, gaat de leerling van de afsprakenlijst af. Indien dit niet het geval is, wordt de leerling nogmaals besproken middels een vervolgbespreking. Zo kan er aan de hand van nieuwe gegevens gekomen worden tot een (aanvullend) advies aan de leerkracht. Indien de ouders niet bij de bespreking aanwezig (konden) zijn, stelt de leerkracht na de bespreking de ouders op de hoogte van de uitkomsten van het overleg en de te ondernemen acties.

De MDO wordt ook gebruikt om nieuwe leerlingen een aantal weken na binnenkomst te bespreken. Ook hiervoor worden de ouders uitgenodigd, omdat hun mening, inzichten en betrokkenheid van groot belang zijn bij de ontwikkeling van hun kind op SBO Merlijn. Er wordt besproken wat belangrijke aandachtspunten voor de leerling zijn en of nader overleg binnen de MDO noodzakelijk is.

Extra ondersteuning binnen de school.

Binnen SBO Merlijn kan er zowel ter bevordering van de sociaal-emotionele ontwikkeling, de didactische ontwikkeling, als de motorische ontwikkeling extra ondersteuning worden ingezet. Op sociaal-emotioneel gebied kan een kindplan ingezet worden, evenals de huiskamer waar extra tijd en aandacht geboden kan worden om te luisteren, te praten of te oefenen.

(Ook op didactisch gebied wordt er op SBO Merlijn extra ondersteuning ingezet middels een kindplan, waarbij evt. gebruik kan worden gemaakt van Connect Lezen. Taal in Blokjes en Met Sprongen Vooruit. Leerlingen worden hiervoor geselecteerd door de vaklokaalleerkrachten van taal en lezen, de Remedial Teacher en de unitbegeleider.

Tevens kan ook logopedie worden ingezet als extra ondersteuning op spraak/taalontwikkeling gewenst is. Leerlingen worden hiervoor geselecteerd door de leerkracht en de unitbegeleider. Op motorisch gebied, kunnen leerlingen extra ondersteund worden door Motorische Remedial Teaching (MRT), alle leerlingen worden aan het begin van het schooljaar hier door de vakleerkracht van lichamelijke opvoeding op gescreend.

Samenwerking met externen.

SBO Merlijn werkt nauw samen met het Centrum Jeugd en Gezin (locatie Laak), waarbij de SMW+, de schoolarts en een contactpersoon van het CJG vertegenwoordigd zijn in de izoco. Daarnaast onderhoudt SBO Merlijn ook contacten met leerplicht en met de wijkagent.

Aangezien veel leerlingen en ouders ondersteund worden door verschillende zorgaanbieders in de regio Haaglanden, is er vanuit SBO Merlijn regelmatig contact met o.a. de Jutters, Banjaard, de Opvoedpoli, Impegno, Jeugdformaat, Ipse de Bruggen en Stichting MEE.

Omdat een aantal leerlingen onder toezicht staat van een (gezins-)voogd, is er vanuit school bovendien regelmatig contact met voogden vanuit Jeugdbescherming West en vanuit de William Schrikker Groep. Tevens wordt school bij zorgen vaak benaderd door Veilig Thuis Haaglanden (het centrale advies- en meldpunt voor iedereen die met huiselijk geweld en/of kindermishandeling te maken heeft of krijgt). en de Raad voor de Kinderbescherming. Omgekeerd zoekt school bij zorgen ook regelmatig contact met Veilig Thuis Haaglanden en/of de Raad voor de Kinderbescherming en doet indien nodig een melding.

Aangezien de mentor integraal verantwoordelijk is voor de leerling, onderhoudt hij of zij de contacten met de externe hulpverlening rondom een leerling. De unitbegeleider en/of de schoolmaatschappelijk werker kunnen hierbij ondersteunen.

3.4. De inhoud van ons onderwijs

3.4.1. Basisvaardigheden

Voor de basisvaardigheden rekenen, taal en lezen werken we op SBO Merlijn met de matrixen van de verschillende vakken.

We hebben de leerlijnen van ieder vak vanuit de kerndoelen beschreven in kindtermen en onderverdeeld in vier niveaus: opstart, starter, gevorderd en vergevorderd. Binnen ieder item van de leerlijn kan een kind met het item gestart zijn, in ontwikkeling zijn of het item beheersen. Dan kan een meesterproef worden afgelegd.

In een matrixgesprek bepalen leerkracht en kind samen waar het kind zich bevindt op de matrix en wat het volgende doel zal zijn. Ook wordt afgesproken hoe het kind dit doel gaat halen en in welke tijdsspanne. Dit wordt genoteerd op een doelkaart.

Voor de keuze van materiaal, dat past bij het niveau en de manier van leren van het kind heeft de leerkracht de beschikking over verschillende methodes en materialen.

3.4.2. Oriëntatie op jezelf en de wereld: thematijd

Uitgangspunten

We werken bij oriëntatie op jezelf en de wereld (thematijd) thematiseren d. Uitgangspunt daarbij is dat de leerlingen actief en intensief betrokken zijn bij het bepalen van wat zij leren en hoe ze dat doen.

Het gaat hierbij om:

- kennis en inzicht
- toepassen
- oordeelsvorming
- communicatie
- leervaardigheden

Thematiserend, invulling door leerkrachten en leerlingen, in dialoog.

Kernwoorden van SBO Merlijn, die in de uitvoering terug te vinden moeten zijn:

- kennis die leerlingen zelf al hebben
- de wereld in gaan en de wereld binnen halen
- betekenisvol
- doen
- aanbod door de leerkrachten

- werken met onderzoeksvragen
- actualiteit
- integreren met taal, waar mogelijk in de vaklokalen terug te zien (bijvoorbeeld in een themahoek waar aan de doelen van het vaklokaal gewerkt wordt)
- meervoudige intelligentie
- ijsberg: waarnemen $\leftrightarrow$ erin staan en bekijken $\leftrightarrow$ afstand en perspectief kunnen nemen (van concreet naar abstract en andersom)

Werkwijze

Het schooljaar is verdeeld in 5 periodes, van vakantie tot vakantie. In elke periode wordt met een thema gewerkt, dus 5 thema's per schooljaar. De thema's worden door de leerkrachten in samenspraak met de kinderen bepaald. Thema's worden vormgegeven binnen de unit, soms in uitvoering ook met de andere unit in de bouw.

Binnen een thema wordt er (zoals in OGO) in 4 stappen gewerkt:

- **Stap 0: voorbereiding**
door de unit, op een woensdagmiddag 2 weken voor de start van het thema.
- **Stap 1: oriëntatie en start**
de eerste week van het thema. In deze week wordt het thema geïntroduceerd en wordt bij de leerlingen voorkennis geactiveerd. Leerdoelen en leervragen voor de themaperiode worden door leerkracht en leerlingen bepaald. De ouders krijgen een themabrief.
- **Stap 2: activiteiten**
de volgende weken (ongeveer 5 à 7) worden activiteiten ondernomen met de leerdoelen; aanbod van de leerkracht en de leervragen van de kinderen.
- **Stap 3: afsluiting en evaluatie**
de laatste week van het thema wordt gebruikt voor de afsluiting en de evaluatie, door leerkrachten en kinderen.

Kerdoelen

Elke 2 jaar moeten alle kerndoelen aan bod zijn gekomen. Hiervoor gebruiken we de indeling van tule-slo.

Bij de voorbereiding van een thema maken we gebruik van een voorbereidingsformulier waarin altijd de volgende doelen per unit voorkomen:

- mens en samenleving
- mens en natuur
- ruimte
- tijd
- vaklokaaldoelen

Dit wordt ook aangevuld worden met onderdelen van kunstzinnige vorming.

Bij elk onderdeel wordt minimaal 1 doel uit de kerndoelen gezocht. Met name voor de eerste twee kunnen dat er meer zijn.

In het overzicht kerndoelen wordt aangetekend welke doelen gepland zijn.

Na afloop van het thema kan blijken dat er ook andere doelen aan bod zijn gekomen. Deze worden dan achteraf aangetekend.

Per 2 jaar moeten alle doelen aan bod zijn geweest. Dit houdt in dat er bij de planning van de thema's gekeken moet worden welke doelen er nog behandeld moeten worden.

3.4.3. Mondelinge taalvaardigheid

Coördinator mondelinge taalontwikkeling

Zelfredzaamheid en je kunnen ontwikkelen begint bij een goede beheersing van de taal. Dat krijgt dan ook op SBO Merlijn, met een populatie van kinderen met veel (taal-)ontwikkelingsachterstand, ruime aandacht. Enkele jaren geleden is er dan ook een taalspecialist aangesteld, die het beleid en de uitvoering rondom de mondelinge taalontwikkeling van de kinderen coördineert, bewaakt en borgt. Op het moment van het schrijven van dit schoolplan wordt deze taak vervuld door de logopediste van de school. We hebben ons eerst gericht op het woordenschatonderwijs.

Daarna is dat uitgebreid met ook de andere aspecten van de mondelinge taalontwikkeling.

Woordenschatonderwijs

De volgende afspraken zijn gemaakt mbt het woordenschatonderwijs:

- Naast impliciete woordenschat uitbreiding (tijdens (voor)lezen, instructies, lessen worden onbekende woorden uitgelegd), wordt op school aandacht besteed aan expliciete woordenschat uitbreiding (vooraf worden per thema woorden uitgezocht die belangrijk zijn te kennen, zowel passief als actief. En deze worden aangeboden mbv de Viertakt werkwijze).
- OBS en OB gebruiken de woordenschatmethode "Logo 3000"; MB gebruikt de methode Logo groep 3; BB kiest clusters woorden uit digiwak, behorend bij thema WO.
- We gebruiken de viertakt van Verhallen (deze wordt ook gebruikt in de woordenschatprogramma's van Logo3000/MB):
 - Voorbewerken (voorkennis, aandacht richten; anker)
 - Semantiseren (uitleggen-uitbeelden-uitbreiden (netwerk)-uitspreken)
 - Consolideren (inoefenen en gelegenheid om woorden te gebruiken)
 - Controleren (steekproefsgewijs woorden toetsen; dit kan dmv spel (bv omschrijven en raden) of dmv een toets. Deze toets kan in prowise gemaakt worden. Dit is een taak per bouw. Registratie (evaluatie eigen onderwijs; uitbreiding woordenschat leerling).
- Clusters woorden worden gezocht aansluitend bij het thema binnen het WO onderwijs.
- Elke week worden er 4 woordclusters aangeboden (een woordcluster bestaat uit 3 tot 5 samenhangende woorden). De 5^e dag is een herhalingsdag.
1 cluster per week bestaat uit schooltaalwoorden. Binnen de methode "Logo3000/MB" worden deze woorden aangeboden mbv de omslagkalender (1 blz per week). Daarnaast wordt 1 keer per 2 weken een praatplaat aangeboden (Logo3000/MB) waarop woorden staan bij een thema, waarbij d.m.v. DGM vragen dieper op de woordkennis ingegaan kan worden.
- Woordenselectie:
 - We kiezen alleen woorden die meer dan de helft van de leerlingen nog niet kennen, maar wel moeten leren
 - let op criteria: frequentie, nut, context
 - geen losse woorden; maak gebruik van netwerkopbouw. Verwerking met: woordparachute, woordweb, woordkast, woordtrap
 - gebruik maken van basiswoordenlijst/digiwak (wordt al gebruikt bij Logo3000/MB).

- aandacht voor specifieke woordgroepen (voornaamwoorden, voorzetsels, telwoorden, lidwoorden)
- altijd het lidwoord bij het woord zetten. “Het” benadrukken we als uitzondering mbv rode sticker.
- Taalleeromgeving: De woorden zijn zichtbaar in klas (b.v. plaatjes, voorwerpen, foto’s, klassenwoordenboek/woordschrift II). Routines (b.v. woord van de dag, woordenmonster, woordenschatdoosjes, oefenmomenten)
- Consolideren: iedere dag 5 à 10 minuten.
- Woordleerstrategieën aanbieden (zie vb bij mondelinge taallijnen bij cursusmateriaal; strategieën om betekenis te achterhalen, b.v. voorspellen, woord analyseren, gebruik context of bron (bv woordenboek))
- Woordenschat op computer kan geoefend worden met: woordenstart, woordenschat, taalzee, Cito leestrainer, Logo 3000 en LogoMB.

Volgen van de ontwikkeling en groepsplan mondelinge taal

Om de leerlingen ook in hun mondelinge taalontwikkeling te kunnen volgen worden de taallijnen van het OVM voor alle leerlingen ingevuld in de periode waarin ook de Cito-toetsen worden afgenomen. Aan de hand daarvan maakt iedere unit een groepsplan: er wordt één van de ontwikkelingslijnen van het OVM gekozen, die de komende periode centraal staat. Daar worden doelen bij gekozen en activiteiten bij ontwikkeld. Voor kleinere groepjes en individuele kinderen kunnen er aanpassingen op dit groepsplan gemaakt worden.

Dit groepsplan wordt besproken in de unit in samenspraak met de taalcoördinator. Na afloop van de periode, als opnieuw de taallijnen van het OVM zijn ingevuld, wordt het groepsplan geëvalueerd en wordt er een nieuw plan opgesteld. Eens per jaar observeert de taalcoördinator in de unit bij de uitvoering van een taalactiviteit uit het groepsplan aan de hand van een kijkwijzer.

3.5. Pedagogisch klimaat, schoolklimaat en veiligheid

3.5.1. Zorgplicht veiligheid op school

Visie op schoolveiligheid

SBO Merlijn heeft de visie en maatregelen met betrekking tot de veiligheid op school beschreven in het verplichte veiligheidsplan. Het veiligheidsplan is in combinatie met het schoolplan een integraal beleidsplan voor de sociale en fysieke veiligheid waarin wij streven naar een leef- en leerklimaat waarin leerlingen, ouders en medewerkers zich veilig voelen en zich positief verbonden voelen met de school. Ons sociaal en fysiek veiligheidsbeleid heeft als doel alle vormen van agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie en pesten binnen of in de directe omgeving van de school te voorkomen. Daar waar zich incidenten voordoen worden adequate maatregelen getroffen om verdere escalatie te voorkomen. Wij streven ernaar om ons preventief en curatief beleid zoveel mogelijk in samenhang uit te voeren. Deze samenhangende aanpak komt tot uiting in de wijze waarop wij ons plan met betrekking tot veiligheid hebben opgesteld.

Onze aanpak is gericht op het creëren van een zodanig schoolklimaat dat onze leerlingen en ons personeel werken en leren in een veilige omgeving waardoor uitval wordt voorkomen en een optimale ontwikkeling mogelijk is. Dit blijkt uit een samenhangende aanpak met aandacht voor:

- het pedagogische klimaat

- aanbod voor de stimulering van de sociaal-emotionele ontwikkeling
- monitoring van de sociale veiligheid onder leerlingen
- een functionaris voor arbo-beleid en sociale veiligheid
- gedragsregels en gedragshandelingsprincipes
- maatregelen in en om het gebouw die te maken hebben met veiligheid.

Kwaliteitszorg en borging

Binnen onze school is het thema veiligheid opgenomen in onze kwaliteitscyclus rondom de zorg voor onze leerlingen. In ons schoolplan en zorgplan staat beschreven op welke wijze de zorg is georganiseerd middels ons volgsysteem en leerlingenbesprekingen.

Voor het volgen van de sociaal emotionele ontwikkeling gebruiken wij het Ontwikkelingsvolgmodel (OVM).

Voor monitoring van de sociale veiligheid onder leerlingen nemen wij vanaf november 2016 jaarlijks de Leerlingtevredenheidsvragenlijst voor SBO leerlingen van Vensters af bij leerlingen vanaf 11 jaar. Hiernaast houden de leerkrachten jaarlijks een groepsinterview over veiligheid.

Voor het personeel hanteren wij de quickscan Welzijn Personeel uit de Arbomeester (Zie ook 5.3). Deze wordt eens per twee jaar afgenomen.

Als kwaliteitsinstrument gebruikt SBO Merlijn een eigen ontwikkelde methode: in een driejaarlijkse cyclus worden er ieder jaar interviews afgenomen met vastgelegde topics. Binnen deze cyclus worden in jaar 1 de leerlingen geïnterviewd, in jaar 2 de ouders en in jaar 3 het team. De gesprekken vinden plaats in maart/april en worden opgenomen in de jaarplanning.

In de PDCA-tool van Lucas Onderwijs zijn de wettelijke en verplichte onderdelen van het sociale en fysieke veiligheidsbeleid opgenomen. Deze zijn stelselmatig onderwerp van gesprek tussen directie en bestuur.

3.5.2. Pedagogisch klimaat

Binnen de school is er een veilig, rustig en vertrouwd klimaat voor alle leerlingen. Iedereen moet zich veilig kunnen voelen, moet zichzelf kunnen zijn. Daarom willen we rekening houden met anderen en elkaar met respect tegemoet treden. Want iedereen moet elke dag met plezier naar school gaan en veel kunnen leren. Mocht er iets gebeuren, dan praten we dit altijd uit met de betrokkenen. Kinderen mogen het eerst onderling proberen en soms schiet een leerkracht te hulp om deze gesprekken te begeleiden. Binnen de school zijn drie woorden van groot belang: respect, verantwoordelijkheid en veiligheid. Respect voor elkaar en de omgeving, verantwoordelijkheid nemen voor je eigen doen en laten, en veiligheid voor jezelf en de ander.

SBO Merlijn heeft, mede door de mastermodules die we gevolgd hebben in 2014 en 2015 (resp. Gedrag van Kees van Overveld en School en Sociaal-emotioneel leren) een 'gedragshuis' ontwikkeld.

Sociaal-emotioneel leren op SBO Merlijn

Specialistische aanpak		
HGW*	Kenmerken **	Mogelijkheden in de aanpak*
Kind'contract' met escalatie-afspraken	Problemen langere tijd, frequent, intens- met veel emotie, in meerdere situaties, stapeling van probleemgedrag, hinder is groot, verwachting dat intensieve aanpak nodig is.	Interne schorsing met terugkeerschema
Specifieke aanpak		
HGW*	Kenmerken **	Mogelijkheden in de aanpak*
- Izoco - Kindplan - Gedragsfunctie-analyse **	Problemen sinds kort, niet al te vaak, escalatie sporadisch, tijdens één situatie, beperkt in omvang, hinder beperkt, verwachting dat lichte aanpak werkt	- Check in- check out ** - Speelpraatgroep - Time-out - Thermometer ** - Training buiten school
Preventie: gedifferentieerde aanpak		
HGW*	Kenmerken	Mogelijkheden in de aanpak*
- Gedifferentieerde aanpak binnen groepsplan - Vragenlijst SEL-competenties **	Kinderen die binnen de basisaanpak iets extra's nodig hebben	- Gedifferentieerde aanpak in de groep - Individuele aandacht (kindgesprek, OA, stagiair)
Preventie: basis-aanpak		
HGW*	Kenmerken	Mogelijkheden in de aanpak*
- Groepsplan - OVM-lijnen - Sociogram - Leerlingbespreking - groepsbespreking	Kinderen hebben behoefte aan - verbondenheid - competentie - autonomie	- Gedragshandelingsprincipes - Groepsregels en afspraken. - SOVA-lessen, SOVA-wiel - Huiskamer - Rots & Water - Zonnetje/kanjer van de week - Hard/zacht-methode
Verbondenheid Veiligheid Verantwoordelijkheid		

* de tools van de diagnostische cyclus (HGW) en de mogelijkheden in de aanpak zijn altijd inclusief die van de onderliggende laag.

** uit: Groepsplan gedrag van Kees van Overveld

De verschillende lagen van het huis zullen hieronder kort worden toegelicht:

De basis

De uitgangspunten voor ons pedagogisch klimaat: verbondenheid, veiligheid en verantwoordelijkheid liggen ten grondslag aan al ons handelen en aan dat wat we de kinderen mee willen geven in hun schoolperiode op SBO Merlijn.

Preventie: de basisaanpak:

Het pedagogisch klimaat in de school bepaalt voor een groot gedeelte het gedrag van kinderen. Een veilig, stimulerend klimaat zorgt er voor dat kinderen zich kunnen ontwikkelen. In het huis is zichtbaar dat we daarvoor een groot aantal instrumenten inzetten.

- In de diagnostische cyclus (HGW) is dat het pedagogisch groepsplan: op basis van de scores van ieder kind op het eerste gedeelte van het OVM dat gaat over de sociaal-emotionele ontwikkeling maakt de leerkracht een groepsplan, waarin de ontwikkelingsdoelen voor de hele groep, wat kleine groepjes en zo nodig individueel beschrijft voor de komende periode. Dit plan wordt besproken en geëvalueerd in de groepsbespreking.
- In de basisaanpak hebben we met elkaar gedragshandelingsprincipes (zie bijlage) geformuleerd, vanuit de aanname en de ervaring dat een gezamenlijk gedragen normbesef tot betere resultaten leidt dan protocollen.
- In de afgelopen periode hebben we met elkaar getraind in de aanpak van de 'Hard-Zacht'-methode.

De hard-zachtmethode® gaat over mechanismen van escalatie en de-escalatie in situaties waarbij iemand grensoverschrijdend of agressief gedrag vertoont of mogelijk gaat vertonen. Het doel is om dit gedrag te voorkomen en het om te buigen als het toch gebeurt.

Een te harde of een te zachte aanpak betekent meer onrust of strijd. Er is dan een risico op juist méér ongewenst gedrag.

Om dit te voorkomen en juist winst uit de situatie te halen kun je je vaardigheden uitbreiden. Door nieuwe vaardigheden aan te leren kun je ze makkelijker toepassen, ook in (plotseling) complexe of heftige situaties.

Het gaat om vaardigheden net betrekking tot:

- *het effectief beïnvloeden van de eigen spanning en gedrag*
- *het effectief beïnvloeden van spanning en gedrag van de ander(en)*

Het zijn de twee benen van een stevige en professionele aanpak om maximaal je doelen te bereiken in conflictsituaties.

Preventie: de gedifferentieerde aanpak

Binnen de basisaanpak is er voor sommige kinderen extra, individuele aandacht nodig. Dit wordt besproken in de leerlingbespreking en altijd ook met het kind.

Specifieke aanpak

Een van de kenmerken van de leerlingpopulatie van SBO Merlijn is dat ook de sociaal-emotionele ontwikkeling niet vanzelf verloopt. Sommige kinderen hebben een heel specifieke aanpak nodig. Deze aanpak wordt voorbereid in de leerlingbespreking en MDO aan de hand van een gedegen analyse van het gedrag en ook met het kind en ouders besproken. De aanpak wordt vastgelegd in een 'kindplan'.

Specialistische aanpak

Als problemen langere tijd aanhouden, frequent zijn een grote impact hebben op de groep en de school, is er meer nodig. Er worden dan escalatieafspraken met het kind en de ouders gemaakt.

3.6. Resultaten behalen, bewaken en borgen

3.6.1. Leerresultaten

Toetsen en Inspanningsverplichting (IV)

Afnemen van de toetsen

Twee maal in het jaar wordt er een toetsweek gehouden waarin alle leerlingen in alle vaklokalen adaptief worden getoetst aan de hand van CITO-genormeerde toetsen (waar van toepassing voor de zwakkere leerlingen). SBO Merlijn toetst op niveau middels onderstaand toetsschema.

De vaklokaalleerkracht bepaalt aan de hand van onderstaande afspraken en vanuit zijn expertise welke toets er wordt afgenomen. Deze toetskeuze wordt vastgelegd in het registratieformulier op "L:\@-algemeen\Zorg\toetsen\1 alle toetsresultaten" en één week voor de toetsweek verstuurd naar de unitbegeleider. De unitbegeleider kan vervolgens in de week voor de toetsweek de toetskeuze met de vaklokaalleerkracht bespreken en indien nodig kan deze aangepast worden.

We nemen alleen die toetsen af waarvan we verwachten dat de leerling hem redelijk kan maken, omdat hij de stof aangeboden heeft gekregen en hij er voldoende mee heeft geoefend om tot een goed resultaat te kunnen komen. Dit betekent dat er altijd van het afsprakenschema afgeweken mag worden, mits de redenen onderbouwd zijn. We zoeken naar de B-score.

Toetsen worden afgenomen om een onafhankelijke niveaubepaling te krijgen door middel van genormeerde toetsen. Daarom wordt er, onder verantwoordelijkheid van de vaklokaalleerkracht, exact aan de adviezen en regels gehouden die in de handleidingen van de toetsen beschreven worden. Ze worden alleen afgenomen door de eigen vaklokaalleerkracht of door een door de vaklokaalleerkracht geïnstrueerde onderwijsassistent. Stagiaires mogen alleen toetsen afnemen in de directe aanwezigheid van de vaklokaalleerkracht.

Verwerken van toetsgegevens

De vaklokaalleerkracht zorgt ervoor dat op de laatste dag in de toetsweek alle toetsresultaten zijn ingevuld in het registratieformulier op "L:\@-algemeen\Zorg\toetsen\1 alle toetsresultaten". De unitbegeleider zorgt ervoor dat alle toetsresultaten voor de Highlightsbespreking in Esis ingevoerd zijn.

Tijdens de highlightsbespreking worden in elke bouw door alle vaklokaalleerkrachten de bijzonderheden en opvallendheden van de leerlingen besproken. De stamgroepleerkracht neemt de besproken highlights van zijn stamgroep mee naar de leerlingbespreking. De algehele ontwikkeling

van de leerling wordt vervolgens in de leerlingbespreking door de stamgroepleerkracht en de unitbegeleider geanalyseerd.

Opstellen van de inspanningsverplichtingen (IV's)

De inspanningsverplichtingen worden uiterlijk een week voor de leerlingbespreking in het LIF van de leerling verwerkt. De vaklokaalleerkracht stelt voor zijn vakgebied een inspanningsverplichting op aan de hand van de volgende stappen:

1. Bekijk de huidige leerrendementsverwachting van het vakgebied (Zie LRV% in OPP in LIF).
2. Bekijk het leerrendement van de afgelopen toetsperiode(s).
3. Aan de hand van de gegevens van stap 1 en 2 en je eigen indruk en kennis over de leerling, stel je een verwacht leerrendement in procenten op. Kies daarbij uit: 20%, 40%, 60%, 80%, 100%, 120%, (etc.). In principe kies je 'naastgelegen hoger'. Een leerrendementsverwachting vanuit het OPP van 50% en een daadwerkelijk leerrendement van 48% geeft voor de volgende periode dus een leerrendementsverwachting van 60%, tenzij de vakleerkracht denkt dat dit om uiteenlopende redenen niet reëel is.
4. Bereken welke groei in DLE scores bij het verwacht leerrendement hoort. Ga hierbij uit van 5 onderwijsmaanden tussen twee toets momenten, dus 20% = 1dle groei, 40% = 2 dle groei, 60% = 3 dle groei, 80%= 4 dle groei, 100% = 5 dle groei, etc.
5. Bepaal welke toets de volgende periode zal worden afgenomen en zoek in de toetsmap op welke score de leerling moet behalen op die toets als het verwacht leerrendement uit komt.
6. Beschrijf je inspanningsverplichting: Wat heeft de leerling nodig om de verwachte groei in dle's te behalen? Wat ga ik doen en wat kan ik bieden om te zorgen dat de leerling de verwachte groei in dle's behaalt? Gebruik hiervoor o.a. het LIF (met name de info onder leer/werkhouding), het OPP waarin de protectieve en belemmerende factoren staan omschreven en de toetsanalyse van de (eerder) afgenomen toetsen.

3.6.2.Sociale en maatschappelijke competenties: burgerschap

Uitgangspunten

SBO Merlijn geeft op een 'eigen wijze' vorm aan het onderwijs, met als basis de uitgangspunten van 'de Magie van Merlijn'.

- Wij geloven in ieder kind
- Leren is voor het leven
- Weet wie je bent en wat je wilt, en doe wat je kan
- Leren doe je zelf maar niet alleen
- Zorg goed voor jezelf, de ander en de omgeving

Vanuit deze visie willen wij eraan bijdragen dat kinderen met zelfvertrouwen en een positieve kijk op het leven, gemotiveerd en goed toegerust in de maatschappij staan.

We werken eraan dat kinderen op een respectvolle manier met elkaar omgaan. We trekken de wereld in en halen de wereld in school. We leren kinderen keuzes maken en daarvoor verantwoordelijkheid te nemen. We maken van onze school een prettige, mooie en gezellige plek en nodigen kinderen uit daar samen met ons verantwoordelijk voor te zijn. Zo willen we kinderen leren dat ze belangrijk zijn en een bijdrage kunnen leveren aan een mooie wereld, met de mensen waarmee ze samen leren en samen leven, voor nu en voor later.

Wij kijken over grenzen en zijn actief in Europese uitwisselingsprojecten (Erasmus+), waarbij leerkrachten en leerlingen schrijven, mailen met kinderen uit andere landen en zo elkaar leren kennen. Door te reizen (leerkrachten en leerlingen) ontmoeten we elkaar en worden we betrokken bij elkaars wereld.

We hebben onze visie en activiteiten op het gebied van burgerschap verwoord vanuit een aan *de magie van Merlijn* aangepaste versie van de burgerschapscan van het CED:

We werken aan sociale competentie door:

1. Leerlingen kennis bij te brengen over complimenten geven, conflicten oplossen en samenwerken
2. Leerlingen te laten oefenen in omgaan met anderen in allerlei situaties, zowel in de klas en op school als in de buurt en de samenleving
3. Leerlingen te laten ervaren dat het prettig is om aardig te zijn, je werk te doen en rekening te houden met jezelf en anderen
4. Leerlingen te laten nadenken over sociaal competent gedrag in binnen- en buitenschoolse situaties, bijvoorbeeld door hen te laten terugblikken op activiteiten

We brengen leerlingen in contact met de samenleving en de diversiteit daarin door:

1. Kennis over te brengen over verschillende, godsdiensten, opvattingen en gewoonten, instanties en voorzieningen
2. Leerlingen te laten oefenen in communiceren en omgaan met mensen met verschillende achtergronden, landen en religies, en met verschillende instanties en voorzieningen
3. Leerlingen te laten kennismaken met verschillende beroepen, buurtbewoners en winkels in de directe omgeving van de school.
4. Leerlingen te laten ervaren dat interesse in anderen in de samenleving een verrijking is. Dat je dingen kunt bereiken door initiatieven te nemen en mee te doen in de samenleving (o.a. sport, kunst, verenigingen).
5. Leerlingen te laten nadenken over hoe je in de samenleving staat.

We werken met leerlingen aan waarden en normen door:

1. Kennis en vaardigheden bij te brengen over gangbare waarden en normen in onze samenleving.
2. Leerlingen te laten oefenen met je verplaatsen in elkaar, situaties vanuit verschillende perspectieven te bekijken en een eigen mening te vormen.
3. Leerlingen te laten ervaren hoe je door je houding kunt laten zien waar je voor staat.
4. Leerlingen te laten reflecteren op eigen waarden en normen en die van de samenleving.

We werken aan democratie door:

1. Kennis over de democratische samenleving bij te brengen (democratie versus andere staatsvormen, politiek, grondwet, Europa).
2. Leerlingen te laten oefenen met democratische vaardigheden: informatie opdoen en beoordelen (feiten en meningen onderscheiden), discussiëren en argumenteren.
3. Leerlingen te laten zien en ervaren dat ieders stem telt en dat iedereen rechten en plichten heeft.

4. Leerlingen te laten nadenken over democratie en medezeggenschap op school en in de samenleving

Wij brengen als school zelf burgerschap in praktijk door :

1. Kennis over structuren binnen en buiten de school (buurt) bij te brengen; wie is waarvoor verantwoordelijk, welke afspraken zijn er, welke geschreven en ongeschreven regels zijn er.
2. Waarden, normen, sociale competentie en openheid *voor te leven*
3. Democratische aspecten van de gang van zaken op school te laten zien.
4. Leerlingen te laten nadenken over het democratisch gehalte van de school

We leren de leerlingen betrokken te zijn en mee te doen aan het reilen en zeilen op school en in de omgeving door:

1. kennis over de gang van zaken in de school en instanties en voorzieningen buiten de school bij te brengen .
2. Leerlingen te laten oefenen met vaardigheden als; interesse tonen, initiatief nemen, verantwoordelijkheid nemen, keuzes maken, omgaan met verschillen
3. Leerlingen te laten ervaren dat het prettig is als iedereen dit doet
4. Leerlingen te laten nadenken over de eigen betrokkenheid en actieve deelname aan de samenleving.

3.7. Samenwerkings- en overlegvormen

3.7.1. Binnen Lucas Onderwijs

Er is binnen Lucas Onderwijs een aantal overlegvormen waar SBO Merlijn deel van uit maakt:

- Directie-overleg

Zo'n 8 à 10 keer per jaar komen de directies bijeen op een gezamenlijke agenda van actuele en beleidsontwikkende zaken.

- Kenniskringen

Analoog aan de indeling van de ondersteunende diensten van het bestuursbureau functioneren er Kenniskringen, die door de deelname van directies de praktijk, de beleidsvoorbereiding en de uitvoering dicht bij elkaar brengen en elkaar wederzijds beïnvloeden.

- Intervisie directeuren

De directeur van SBO Merlijn maakt deel uit van een kleine groep schoolleiders van Lucas Onderwijs die vanuit een gedeelde visie op onderwijs en samenwerking met elkaar meedenkt en van en met elkaar leert door vraagstukken vanuit de praktijk van de scholen en de schoolleiders samen te bespreken.

- DISOL

De directeuren van de S(B)O's van Lucas Onderwijs bundelen hun krachten in bijv. het lerarentekort, maar ook in het vormgeven van hun onderwijs en de relatie met de basisscholen en het SWV.

3.7.2. Samenwerkingsverband Passend Onderwijs

Na een aanvankelijke hapering in het aantal verwijzingen naar het SBO bij de start van Passend Onderwijs is er nu in Haaglanden bij de SPPOH (Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Haaglanden) een substantiële verhoging ervan te zien, zelfs zodanig dat de meeste SBO's al vol zitten aan het begin van het schooljaar. Dit betekent dat er kinderen die de ondersteuning van het SBO nodig hebben, noodgedwongen langer op het basisonderwijs blijven, al dan niet met extra

ondersteuning, of dat deze kinderen thuis (komen te) zitten. Als samenwerkingsverband hebben we daar op dit moment nog geen goed antwoord op gevonden.

Vanaf de start van Passend Onderwijs in 2014 is binnen de SPPOH de rol van de SBO ingezet als expertisedeler met de basisscholen in het werkgebied van die SBO. De 12 SBO's in Haaglanden vervullen die rol ieder op hun eigen manier. Zo is EcO Merlijn, Expertisecentrum Onderwijs Merlijn (www.ecomerlijn.nl), het onderdeel van onze school dat daar de zorg voor draagt.

Vanaf 2018-2019 wil de SPPOH, in antwoord op het toenemende aantal verwijzingen, de deskundigheid van de basisschool in de basisondersteuning vergroten. Daarbij wordt opnieuw inhoud en vorm gegeven aan de rol van de SBO. Hierbij wordt uitdrukkelijk ook plaats ingeruimd voor de facilitering van deze rol.

Sinds het nieuwe ondersteuningsplan (2017-2021) heeft de SBO ook een wat nadrukkelijke rol gekregen in de verwijzing en het verlenen van een TRV voor SBO. De afspraak is gemaakt dat een deskundige van de SBO waar het kind geplaatst zou kunnen worden aanwezig is bij het beslis-MDO op de basisschool. Dit maakt het verwijzingsproces inhoudelijk beter dan dat er alleen door een extern deskundige naar wordt gekeken. Bovendien versterkt dit de band tussen basisschool en SBO.

SBO Merlijn neemt deel aan de overleggen op het niveau van het werkgebied, aan werkgroepen waar we onze deskundigheid kunnen inbrengen, en aan de directiekring SBO.

3.7.3. SBO-netwerk Haaglanden + Resonansgroep

Naast de directiekring SABO van de SPPOH kennen de 12 SBO's van Haaglanden een eigen netwerk waarin SBO-onderwijsgerelateerde zaken aan de orde komen. Vanuit dit netwerk neemt de schoolleider van SBO Merlijn, als trekker van dit netwerk, deel aan de landelijke Resonansgroep van het SBO Werkverband waarin het landelijk beleid ontwikkeld wordt.

3.7.4. Gemeentelijk onderwijsbeleid

SBO Merlijn wordt door de gemeente Den Haag aangemerkt, samen met twee andere SBO's, als onderwijsachterstandschool met alle bijbehorende subsidies. Mede door die subsidies kunnen de volgende activiteiten ontplooid worden:

- Extra en/of intensieve leertijd

Hiermee koopt de school een vakleerkracht beeldende vorming in en sportkrachten voor Begeleid Buitenspel: sportactiviteiten tijdens het buitenspelen in de grote pauze.

- Schoolsportcoördinator

De vakleerkracht gymnastiek van de school verzorgt een naschools sportaanbod op vrijwillige basis.

- Neveninstroomgroep voor SBO

SBO Merlijn is in het schooljaar 18-19 een groep gestart voor kinderen die rechtstreeks uit het buitenland komen of slechts enkele maanden in NL zijn, die niet (meer) terecht kunnen in de reguliere neveninstromersgroepen.

In deze groep komen kinderen

- die rechtstreeks uit het buitenland komen, de Nederlandse taal niet beheersen en in het buitenland al een vorm van speciaal onderwijs bezochten
- of waarvan de verwachting bij binnenkomst is dat zij een vorm van speciaal onderwijs nodig hebben (diagnose ASS bijv.)
- of waarvan blijkt in de periode dat zij op een reguliere instroomgroep zitten dat er meer nodig is.

Hierbij hanteren wij niet de uitzondering voor het leerrendement of het gedrag, die de andere NISBO-voorziening in Den Haag wel maakt.

Doelstelling is dan ook om

- Het kind NL te leren
- En door observatie en evt. toetsing te bepalen wat een goede vervolgschool voor het kind is zodra het zich kan redden in het Nederlandse onderwijs.

Bij toelating houden we in het eerste geval binnen enkele weken een MDO op Merlijn, waarin we bepalen wat er nodig is en een observatie-TLV aanvragen van een jaar met doorloop.

In het tweede geval vraagt de verwijzende neveninstroomgroep de TLV aan.

Uitstroom uit de NISBO-groep kan variëren van KDC tot regulier onderwijs en alles wat daar tussen ligt, incl. verschillende vormen van clusteronderwijs.

3.7.5.Xtra plus voor schoolmaatschappelijk werk

Van en via de SPPOH krijgt SBO Merlijn een aantal uren schoolmaatschappelijk werk. Omdat dit voor een school als de onze volstrekt onvoldoende is, omdat het grootste gedeelte van de gezinnen een of andere vorm van ondersteuning nodig heeft, koopt de school bij Xtra plus, die de schoolmaatschappelijk werksters levert, vanuit de lumpsum extra uren in. Hierdoor worden ook de leerkrachten ontlast die anders vanuit hun betrokkenheid deze taken zelf op zich nemen.

De schoolmaatschappelijk werkster onderhoudt via een zgn. 'gezinscoachmaatje' de contacten met het CJG o.a. voor de verleningsbesluiten voor de jeugdhulpverlening.

3.7.6. CJG en Jeugdhulpverlening

Veel van de gezinnen van onze kinderen krijgen of hebben te maken met de jeugdhulpverlening, al dan niet in het gedwongen kader. Waar mogelijk houden we contact met deze instanties om de interventies zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Complicerende factoren in dit verband zijn:

- Het gebrek aan continuïteit van medewerkers, waardoor dingen langer duren dan wenselijk is en je regelmatig opnieuw moet beginnen
- Het feit dat we merken dat school niet altijd als gesprekspartner wordt gezien, terwijl wij de kinderen het meest zien en het dichtst bij de ouders staan

3.7.7. Kinderopvang: Kleine Keet, de peuterleerplek+.

Inleiding:

Op 16 november 2017 is in Laak een speciale peutergroep gestart, Kleine Keet. Dit is een samenwerkingsproject tussen JongLeren, een kinderopvangorganisatie, en SBO Merlijn. De groep is bedoeld voor geïndiceerde VVE kinderen vanaf 2,5 jaar die niet terecht kunnen of niet kunnen blijven op een voorschoolse peuterleerplek én waarvan nog niet duidelijk is naar welke vervolgplek in of buiten het onderwijs de peuter zal gaan.

Deze groep is een van de mogelijke interventies in de pilot voor de uitbreiding van de peuterzorgstructuur in het gebied CJG Laak. Andere interventies zijn: begeleiding op de VVE groep van het kind en/of aan de pedagogisch medewerkers (PM-ers), doorverwijzing voor onderzoek zoals naar IVH, Kentalis of Jeugdformaat en het inschakelen van extra hulp door externen. De eerste vorm. Trajectbegeleiding, wordt ook door SBO Merlijn verzorgd vanuit een subsidie van de gemeente.

Probleemschets:

Peuters op de voorschoolse peuterleerplekken in Laak komen soms niet tot ontwikkeling en gedijen niet in een groep met 16 kinderen. PM-ers zijn dan handelingsverlegen omdat zij niet goed weten hoe met dit kind om te gaan en/of hebben niet voldoende personeel om continu 1 op 1 begeleiding te geven. Ouders hebben veel begeleiding nodig om te accepteren dat hun kind extra begeleiding nodig heeft.

De zorgstructuur en de bijbehorende financieringsmogelijkheden van basisschoolleerlingen ontbreekt nog bij peuters: SPPOH komt pas in zicht als het kind vier jaar is.

In de plaatsing op Kleine Keet wordt onderzocht of en hoe de betreffende peuters weer in ontwikkeling kunnen komen door de inzet van gespecialiseerde HBO-beroepskrachten in de speciale peutergroep.

Ook wordt vanuit deze groep gezocht naar de meest geëigende vorm van opvang / vervolgonderwijs. Vertrekpunt is plaatsing op het reguliere onderwijs als het mogelijk is. Als plaatsing op het onderwijs niet mogelijk is en een zorgplek geïndiceerd is, is de plaatsing ook de overbrugging tot een indicatie voor die zorgplek is afgegeven

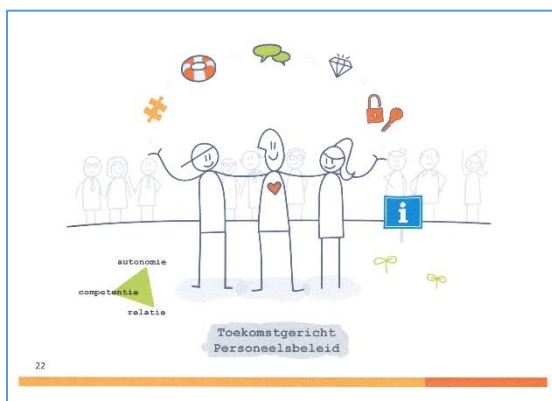
3.7.8. Kinderopvang BSO

SBO Merlijn werkt samen met Koen Dak, een BSO van de kinderopvangorganisatie Dak. Als ouders voor- en of naschoolse opvang nodig hebben, kunnen ze hun kind daar aanmelden. Voor plaatsing is er altijd even contact tussen Dak en SBO Merlijn of de inschatting is dat het kind op een reguliere plek opgevangen kan worden.

4. Personeelsbeleid

4.1. Doelen van het personeelsbeleid

4.1.1. Opdracht vanuit Lucas Onderwijs

Kennen, waarderen, helpen en uitdagen in gedeeld eigenaarschap	
Wat doen we?	Wat zien we in 2022?
We trekken voldoende en kwalitatief goede leraren aan.	Lucas Onderwijs geeft gericht uiting en vorm aan aantrekkelijk werkgeverschap.
We professionaliseren continu.	• We maken gebruik van de kennis en vaardigheden binnen en buiten Lucas Onderwijs (professionele leergemeenschap). • We ondersteunen en voeden het gevoel van professionele ruimte, competentie en relatie bij medewerkers. • We ondersteunen de mogelijkheid om te groeien.
We dragen zorg voor de duurzame inzetbaarheid van medewerkers.	• Scholen geven invulling aan hun personeelsbeleid ten dienste van hun onderwijsbeleid. Personeelsbeleid is maatwerk (medewerkers kennen, diversiteit bevorderen). • Er is een inspanningsverplichting van twee kanten (werkgever en werknemer) om een optimale werksituatie te scheppen.

We professionaliseren continue en dragen zorg voor de duurzame inzetbaarheid van medewerkers

4.1.2. Opdracht van onze school

Voldoende bevoegde en bekwame medewerkers in de unit en in de ondersteuning om onze missie: 'onderwijs waarin het kind zich het meest optimaal kan ontwikkelen' waar te kunnen maken.

4.2. Bevoegdheid en bekwaamheid

SBO Merlijn kent in de units de volgende functiegroepen: leerkracht, lerarenondersteuner en onderwijsassistent. Het streven is om in iedere unit 2,0 fte leerkracht te hebben staan, bijgestaan door een bepaalde hoeveelheid ondersteuning. Deze laatste hoeveelheid is afhankelijk van

- De bewerkelijkheid van de kinderen (jongere kinderen hebben meer begeleiding nodig)
- De beschikbare medewerkers
- De financiële situatie van de school

Deze begeleiders zijn verbonden aan een unit en zullen slechts bij hoge uitzondering elders in de school worden ingezet. In de unit wordt iedere medewerker ingezet op kwaliteit, waarbij in principe geldt dat de ondersteuner de plannen uitvoert die de leerkracht maakt. Leerkrachten zijn eindverantwoordelijk, voor het draaien van de groep als geheel, en voor een gedeelte van de kinderen naar rato van de werktijdfactor, als mentor.

Voor een aanstelling als leerkracht is een geldige bevoegdheid nodig. In de ondersteuning zal gekeken worden naar vooropleiding, ervaring en taakuitvoering om te bepalen in welke categorie iemand een aanstelling krijgt. Een leraarondersteuner wordt in staat geacht een leerkracht in de unit te vervangen bij diens afwezigheid.

Naast opleiding en ervaring is de eigenschap *pedagogische sensitiviteit* voorwaardelijk om goed te kunnen functioneren op SBO Merlijn. Het is van groot belang door de ondersteuningsvragen die de kinderen hebben, dat de begeleiders vanuit empathie kunnen omgaan met de kinderen en 'op het juiste moment het goede doen, ook in de ogen van de kinderen'.

Leerkrachten krijgen een schaal L11. Een L12 komt in zicht als er groeps- en schooloverstijgende taken gedaan worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Unitbegeleiders en de Basisexperts die voor EcO Merlijn werken. De L12 is er ook voor leerkrachten die een speciale groepsoverstijgende en beleidsontwikkende taak hebben gekregen binnen de school. Deze taken worden door het team geformuleerd. Iedere leerkracht krijgt de kans hierop te solliciteren.

4.2.1. Bekwaamheidsdossier

De medewerker houdt zelf zijn digitale bekwaamheidsdossier bij. Dat is alleen toegankelijk voor de medewerker zelf en door de directie en is als volgt opgebouwd:

- Persoonlijk
 - CV en diploma's, sollicitatie
 - Nascholing
 - Coaching
 - Portfolio (eigen ontwikkelingsdossier)
- School
 - Functionering
 - Beoordeling
 - Ontwikkelingsdossier op schoolontwikkeling

4.2.2. Competentieprofiel

Regelmatig maakt een medewerker een verslag van zichzelf op alle SBL-competenties:

Interpersoonlijk competent	Leiding geven en zorgen voor een goede sfeer van omgaan met en samenwerking tussen leerlingen.
Pedagogisch competent	Zorgen voor een veilige leeromgeving en bevorderen van persoonlijke, sociale en morele ontwikkeling of: bevorderen van de ontwikkeling tot een zelfstandige en verantwoordelijke persoon.
Vakinhoudelijke en didactisch competent	Zorgen voor een krachtige leeromgeving en bevorderen van het leren.
Organisatorisch competent	Zorgen voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer en structuur in de leeromgeving.
Competent in het samenwerken in een team	Zorgen dat het werk afgestemd is op dat van collega's; bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie.
Competent in samenwerken met de omgeving	In het belang van de leerlingen een relatie onderhouden met ouders, buurt, bedrijven en instellingen.
Competent in reflectie en ontwikkeling	Zorgen voor de eigen professionele ontwikkeling en de professionele kwaliteit van de beroepsuitoefening.

We noemen dat het competentieprofiel. Dit wordt besproken tijdens het functioneringsgesprek. Dit is een hulpmiddel bij het bepalen van het doel waar de medewerker die komende periode aan gaat werken.

4.3. Maatregelen m.b.t. het personeel die bijdragen aan ontwikkeling en uitvoering van het onderwijskundig beleid

4.3.1. Professionalisering vanuit de jaarplannen

In ieder jaarplan onderscheiden we ontwikkelingsonderwerpen en onderhoudsonderwerpen. Ontwikkeling gaat over nieuwe onderwerpen t/m fase 4. Onderhoud is nadat er een borgingsdocument is gemaakt en er afspraken over onderhoud zijn gemaakt (frequentie en wijze van onderhoud)

Er worden in een jaar maximaal drie ontwikkelingsonderwerpen (fase 3-4) gekozen. Daarnaast worden actuele onderwerpen in fase 1 en 2 aangepakt, mits die nog geen consequenties hebben voor de dagelijkse gang van zaken.

Als een onderwerp aan de orde is geweest, heeft een leerkracht tot de eerstvolgende 'onderhoudsbeurt' de kans om zich daarin tot een voldoende niveau te ontwikkelen. Een proces bij zo'n ontwikkelingsonderwerp kan zijn:

- Eerst oefenen met een maatje
- Dan observatie + feedback door specialist
- Afsluiten met een algemene conclusie/terugkoppeling aan het team (vooraf bespreken in MT).
- Besluit hoe het verder gaat (in onderhoud, of als ontwikkeling)

Bij ieder thema benoemen we een specialist (bijv. van het MT of de logopediste) die de observatie, individuele feedback en algemene terugkoppeling aan het team doet.

Zo mogelijk wordt ieder thema gestart met een zelfbeoordeling, c.q. beschrijving van de beginsituatie. Dit is het uitgangspunt voor het PPO (plan voor de persoonlijke ontwikkeling) van de betrokken medewerker.

In dit PPO wordt aangegeven wat het doel is van de ontwikkeling en hoe dat doel gemonitord en bereikt gaat worden. In het PPO wordt ook opgenomen hoe de medewerker de doelen uit het jaarplan gaat behalen. De specialist begeleidt de medewerker bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van dit PPO.

Tenzij anders besloten wordt organiseert de school jaarlijks een teamtraining van vijf dagdelen (vaak avonden) op een voor de schoolontwikkeling relevant onderwerp. In principe neemt iedere medewerker, voor zover relevant voor de taakuitvoering, hieraan deel. Voor deze teamtraining worden externe docenten en sprekers gezocht, experts op het vakgebied en met nationale impact. Zo is de school verzekerd van de meest bijgewerkte visie en inhoud om het eigen onderwijs mee vorm te geven.

4.3.2. Gesprekscyclus

Functionerings- of ambitiegesprek		Directeur en medewerker	Jaarlijks, feb. - maart
Beoordelingsgesprek		idem	4-jaarlijks
Resultaatgesprek	Resultaten van het vaklokaal in de unit bekijken en verbeteracties opstellen	Vaklokaalleerkracht-UB	Jaarlijks in mei-juni
PPO-gesprek	Bespreken plan voor de persoonlijke professionele ontwikkeling	Unitlid en specialist	Okt en april
Werkgesprek	Lopende zaken, ontwikkelingsbehoefte	Unitleden – UB Overigen: met de adjunct	3 x per jaar

4.3.3. Inwerken nieuwe medewerkers

In het schooljaar 17-18 heeft er een collegiale visitatie plaatsgevonden op de vraag: hoe kan SBO Merlijn het inwerkproces verbeteren, zodanig dat de nieuwe medewerker de meest optimale kansen heeft om het traject goed te doorlopen en zijn of haar taak en rol naar beste kunnen te kunnen uitvoeren?

Dit heeft geresulteerd in een aantal aanbevelingen. Een ontwikkelgroep (fase1-2) is daar vervolgens mee aan de gang gegaan. Dit wordt vervolgd in het jaarplan van 19-20.

Een van de concrete acties is geweest het aanstellen van een leerkracht op de taak: didactische structuur. Er is in de loop van de tijd veel ontwikkeld op didactisch gebied door de vaklokaalleerkrachten. Van de basisvaardigheden staat eigenlijk alleen de matrix vast: het materiaal om die doelen te bereiken wordt er door de leerkrachten bij gezocht. De taakleerkracht is nu bezig daar structuur in aan te brengen, zodat een nieuwe medewerker, of een leerkracht die van vaklokaal wisselt, niet zelf het wiel hoeft uit te vinden.

4.4. Pedagogisch didactisch handelen van het onderwijspersoneel

4.4.1. Vakinhoudelijk

Ons onderwijs kent inhoudelijk twee hoofddomeinen: de basisvaardigheden en de wereldoriëntatie. Voor beide domeinen werken we vanuit de kerndoelen. De leerkracht ontwerpt het onderwijsaanbod in samenspraak met de leerling(en) en heeft daarvoor een arsenaal aan middelen tot zijn beschikking.

De leerkracht is verantwoordelijk voor één van de basisvaardigheden en wordt daarin ortho-didactisch vakspecialist. De leerkracht plant de instructies vanuit het OPP en de IV en zoekt daar passend werk bij dat wordt opgenomen in de weektaak. Evaluatie en bijstelling vindt plaats op doorlopende basis tijdens de instructies en de werktijden, en op structurele basis aan de hand van de

toetsresultaten en de observatie, met de evaluatie van het OPP en de IV en het opstellen van een nieuwe IV.

Wereldoriëntatie wordt gedaan in de thematijd. De unit als geheel bereidt het thema voor met het ontwerpschema waarin activiteiten worden gepland op de kerndoelen. Iedere begeleider in de unit neemt daar zijn eigen rol en taak in. Evaluatie en bijstelling vindt plaats halverwege het thema ende evaluatie van het thema dat beëindigd is wordt meegenomen in het ontwerp van het nieuwe thema.

Het moge duidelijk zijn dat dit vakinhoudelijk een gedegen kennis van de leerkracht vergt.

4.4.2. Pedagogisch handelen

SBO Merlijn heeft gekozen voor de pedagogische visie van het herstelrecht:

Herstelgericht werken is een aanpak waarbij na grensoverschrijdend gedrag niet direct een sanctie opgelegd wordt. Eerst wordt de leerling de kans gegeven om de overtreding recht te zetten, ook wel het herstelrecht genoemd. Zehr (2002, zoals beschreven in Jean-Pierre & Parris, 2018) omschrijft het herstelrecht als een proces waarbij alle betrokkenen bij een bepaalde overtreding samen kijken naar wat er nodig is om de aangerichte schade te herstellen.

De begeleiders in de unit worden regelmatig getraind in het toepassen daarvan, met name in situaties waarin een leerling grensoverschrijdend gedrag laat zien. Er wordt dan getraind vanuit actuele situaties, die worden geanalyseerd vanuit het naspelen met een acteur. Zo praat je er niet alleen over, maar oefen je ook daadwerkelijk gedrag.

Ook worden er regelmatig intervisiebijeenkomsten op unitniveau georganiseerd om het pedagogisch handelen van de begeleiders verder te professionaliseren.

4.4.3. De unitbegeleider als begeleider op de werkvloer

Iedere unit heeft een unitbegeleider. De unitbegeleider heeft de volgende taken:

- Begeleiden van de leerkracht in zijn professioneel handelen, w.o. de borging van gemaakt afspraken (w.o. werktijdroutine, matrixgesprekken en doelkaarten, GIP's, WO-voorbereiding en -uitvoering)
- Leerkracht ondersteunen in de zorg op leerlingniveau
- Begeleiding unitteam op teamproces
- Bewaken zorgstructuur, w.o. dossiervorming
- Op schoolniveau optimaliseren zorgstructuur

(Minimaal) afgesproken contactmomenten met de andere unitleden:

- Unitoverleg
- Leerlingbespreking (2/jaar)
- Groepsbespreking (idem)
- Opbrengstanalyse (jaarlijks)
- Werkgesprekken (z.m. 3/jaar)

Competenties:

- De relatie / het contact met de unitleden is voorwaardelijk, daarnaast moet de UB-er een goed overzicht hebben en op de juiste tijd en manier kunnen doorpakken

- Constant zoeken naar balans tussen verantwoordelijkheid geven en nemen
- Zowel focussen als overzicht bewaren
- Goed kunnen plannen en prioriteren

4.5. Overige aspecten van personeelsbeleid

4.5.1. Taakbeleid

Iedere medewerker krijgt aan het begin van het schooljaar een normjaartaakberekening. Die berekening gaat uit van de volgende principes:

- Je werkt op jaarbasis een aantal uur: je werktijdfactor X 1659u
- Voor leerkrachten geldt dan:
 - Het aantal lesgebonden uren wordt berekend aan de hand van de urentabel van de school
 - Als opslagfactor wordt 43 % gehanteerd, waaronder de volgende taken vallen:
 - alle leerling/groepsgerelateerde werkzaamheden, incl. oudercontacten, muv huisbezoek
 - unit- en vakoverleg
 - deelname werkgroep
 - lunch met de kinderen wordt apart berekend, omdat daar geen opslagfactor over hoeft te worden berekend
 - professionaliseringsuren zijn hetzij de werkelijke uren op basis van afspraak hetzij 10% van de wtf
 - wat resteert kan ingezet worden voor groepsoverstijgende taken.
- Voor OOP gelden de volgende afspraken:
 - Omdat OOP-ers geen voorbereidings- of planvormende taken hebben die onder de piekbelasting vallen (rapporten, IV's, LIF's e.d.) hanteert de school voor hen een werktijdenafpraak.
 - Na aftrek van de professionaliseringsuren worden er werktijden afgesproken, waarbij er een aantal uur vrij te besteden overblijft voor bijv. 5 x WO-voorbereiding en een dag in de zomervakantie klas klaarmaken.

4.5.2. Werkdrukverlichting

Er zijn vanuit het rijk extra middelen vrijgekomen voor werkdrukverlichting. Omdat de middelen per leerling worden uitgekeerd is het bedrag voor het SBO relatief laag. Het team heeft er voor gekozen om deze middelen in te zetten voor extra onderwijsondersteuning. Mede daardoor kan gerealiseerd worden dat ieder unit ondersteuning heeft en zo mogelijk altijd met drie (betaalde) begeleiders staat, naast eventuele stagiaires.

5. Kwaliteitsbeleid

5.1. Doelen van het kwaliteitsbeleid

5.1.1. Vanuit de Wet (WVO art.24.4)

De beschrijving van het stelsel van kwaliteitszorg omvat in elk geval het zorg dragen voor:

- Het bewaken dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen en dat het onderwijs wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen, bedoeld in artikel 2, tweede lid, en
- Het vaststellen welke maatregelen ter verbetering nodig zijn.

(WPO art. 12.4 / WVO art. 24.4)

5.1.2. Vanuit ons bestuur

Het stelsel van kwaliteitszorg voor Lucas Onderwijs is ingebed in de PDCA cyclus en gericht op kwaliteitsdoelen van de organisatie. Kwaliteitszorg krijgt primair vorm op schoolniveau, op regio- en bestuursniveau bestaat kwaliteitszorg uit maatregelen die de kwaliteit op schoolniveau ondersteunen, stimuleren en helpen verbeteren.

Voor het stelsel van kwaliteitszorg bij Lucas Onderwijs zijn de volgende uitgangspunten vastgesteld. Het stelsel:

- draagt bij aan de brede kwaliteitsambitie van Lucas Onderwijs;
- is ingebed in een kwaliteitscultuur;
- maakt gebruik van de rollen en verantwoordelijkheden die binnen Lucas Onderwijs zijn belegd;
- volgt de beleidscyclus en is gericht op de kwaliteitsdoelstellingen van de organisatie;
- maakt optimaal gebruik van de beschikbare managementinformatie op alle niveaus;
- hanteert betrouwbare instrumenten en methodieken;
- is naast kwaliteitsontwikkeling ook gericht op preventie van zwakke scholen en afdelingen, en bevat richtlijnen over hoe te handelen mocht dat onverhoopt toch dreigen.

Het kwaliteitsbeleid van Lucas Onderwijs is erop gericht de realisatie van de ambities en doelstellingen te ondersteunen, zowel op Lucas als op schoolniveau. De op Lucas niveau in het koersdocument uitgewerkte strategische doelstellingen, zijn op schoolniveau vertaald in schoolspecifieke ambities en doelstellingen.

(Be)sturingfilosofie is balans tussen richting, ruimte, rekenschap

Wat doen we?	Wat zien we in 2022?
Bestuursfilosofie is sturingsfilosofie. Dit uit zich in een eenduidige vertaling/taal over de wijze (houding, gedrag) waarop alle verantwoordingsniveaus in de organisatie sturen.	Elke verantwoordelijkheidslaag kan concreet aangeven hoe uitting aan die sturing wordt gegeven.
Sturingsfilosofie wordt verbonden aan de kernwaarden van Lucas Onderwijs zoals verwoord in 'De grondslag verdiept'.	We beschikken over een samenhangende en praktisch bruikbare zienswijze op de relatie tussen de kernwaarden en de (be)sturingfilosofie van Lucas Onderwijs. Die zienswijze is in een dialoog tot stand gebracht.
Sturingsfilosofie wordt uitgewerkt aan de hand van thema's.	We zien: ❖ Vertrouwen - uitgedrukt in subsidiariteit; "pas toe of leg uit" wordt toegevoegd aan onze (be)sturingfilosofie. ❖ Solidariteit - Lucas Onderwijs is een solidair verbond waarin we leren van en met elkaar. ❖ Ontwikkeling - Lucas Onderwijs is een lerende organisatie en control heeft een ontwikkelingsgerichte inslag. ❖ Verantwoordelijkheid - control op een gezamenlijk benoemde minimum basis. ❖ Dialoog - nieuwe thema's worden indien nodig verkend aan de hand van een georganiseerde dialoog. ❖ Maatwerk - we kiezen voor een aanpak die aansluit bij de specifieke gemeenschap die iedere school vormt.

5.1.3. Van onze school

De doelen die de school zich stelt worden geëxpliciteerd (Plan), de kwaliteit van uitvoering en de resultaten worden bewaakt (Do) en afgezet tegen de beoogde doelen (Check). Zo leren we met elkaar, voeren we verbeteringen door, borgen we de opbrengsten en leggen we verantwoording af aan onze stakeholders (Act). Op deze wijze is de cirkel van ons kwaliteitszorgstelsel rond.

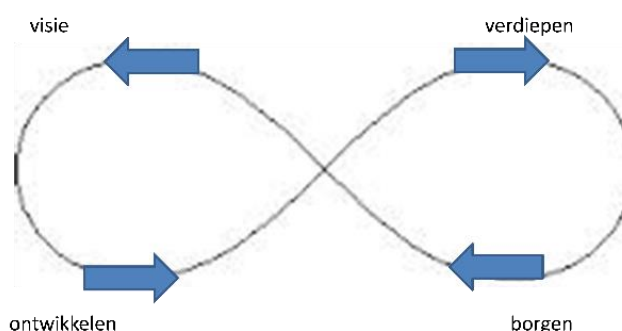
5.2. Het planmatig werken aan verbeteren van de kwaliteit op onze school

5.2.1. De cyclus van planmatige schoolontwikkeling

Het schoolplan en jaarplan-jaarverslag geven richting aan de beleidscyclus (plan-do-check-act) van de school. Het schoolplan is het uitgangspunt voor het schoolbeleid over een periode van 4 jaar, het jaarplan en jaarverslag zijn een uitwerking van het schoolplan per jaar.

5.2.2. Visie op planmatige schoolontwikkeling

Schoolontwikkeling is geen lineair proces, maar een voortdurende herbezinning, uitgedrukt in de lemniscaat. Bij alle ontwikkelingen zullen we de hele lemniscaat moeten doorlopen en telkens opnieuw, met aandacht voor alle onderdelen.

Een korte uitleg van de fases in proces van ontwikkelen:

1. Inspiratie/oriëntatie *denken*
2. Uitwerken *maken*
3. Uitproberen/toepassen *uitvoeren*
4. Verdiepen/definitief maken *vastleggen*
5. *Borgen*
6. *Onderhoud*

In ieder jaarplan onderscheiden we ontwikkelingsonderwerpen en onderhoudsonderwerpen. Ontwikkeling gaat over nieuwe onderwerpen t/m fase 4. Onderhoud is nadat er een borgingsdocument is gemaakt en er afspraken over onderhoud zijn gemaakt (frequentie en wijze van onderhoud)

Er worden in een jaar maximaal drie onderwerpen in fase 3-4 (uitvoeren en meesterschap ontwikkelen) gekozen.

Bij ieder thema benoemen we een specialist (bijv. van het MT of de logopediste) die de observatie, individuele feedback en algemene terugkoppeling aan het team doet.

Zo mogelijk wordt ieder thema gestart met een zelfbeoordeling, c.q. beschrijving van de beginsituatie. Dit is het uitgangspunt voor het PPO (plan voor de persoonlijke ontwikkeling) van de betrokken medewerker.

Als een onderwerp aan de orde is geweest, heeft een leerkracht tot de eerstvolgende 'onderhoudsbeurt' de kans om zich daarin tot een voldoende niveau te ontwikkelen. Een proces bij zo'n ontwikkelingsonderwerp kan zijn:

- Eerst oefenen met een maatje
- Dan observatie + feedback door specialist
- Afsluiten met een algemene conclusie/terugkoppeling aan het team (vooraf bespreken in MT).
- Besluit hoe het verder gaat (in onderhoud, of als ontwikkeling)

Daarnaast worden actuele onderwerpen in fase 1 en 2 verkend, mits die nog geen consequenties hebben voor de dagelijkse gang van zaken. Die verkenning vindt plaats in ontwikkelgroepen. Iedere medewerker kiest een ontwikkelgroep naar haar of zijn belangstelling. De ontwikkelgroep maakt zijn eigen plan en legt dat voor aan het team in het jaarplan. Aan het einde van het schooljaar, op de studiedag Terugkijken en Vooruitzien, legt de ontwikkelgroep verantwoording af over de behaalde uitkomsten.

Voor het onderhoud is een **kwaliteitshandboek** ontwikkeld: een verzameling borgingsdocumenten die in de afgelopen periode gemaakt en/of opnieuw vastgesteld zijn evt. na herziening. Deze zijn onderverdeeld in de volgende 6 categorieën: visie en beleid, professionele ontwikkeling, begeleiding, vakgebieden 1: vaklokalen, vakgebieden 2: stamgroep, en organisatie/overig.

Deze onderwerpen komen terug in de volgende vierjaarlijkse cyclus:

Schoolplanjaar			
jaar 1	visie en beleid; algemeen	begeleiding	organisatie/overig
jaar 2	professionele ontwikkeling	begeleiding	organisatie/overig
jaar 3	vakgebieden 1: vaklokalen	begeleiding	organisatie/overig
jaar 4	Vakgebieden 2: stamgroep	begeleiding	organisatie/overig

Bij ieder stuk dat terugkomt voegen we toe:

- De beschrijving van wat we bij de kinderen (en waar nodig bij de leerkrachten) willen zien
- De frequentie en de wijze van onderhoud

Bij het onderhouden is het van belang dat we ons niet laten verleiden tot het terugvallen naar fase 1 bij het bespreken van het onderwerp en het bijbehorende borgingsdocument, tenzij het absoluut noodzakelijk blijkt. Het wordt dan weer ontwikkelingsonderwerp en is geen onderhoud meer. We maken dus onderscheid tussen herzien en aanpassen.

5.3. Het systeem van kwaliteitszorg op onze school

5.3.1. De instrumenten

Cognitieve resultaten

- Leerlingniveau: Cito en OVM, OPP en IV

Zie hoofdstuk 3.3 De inrichting van het onderwijsleerproces binnen de groep

- Groepsniveau: resultaatgesprekken

Dit is een gesprek tussen vaklokaalleerkracht en Unitbegeleider. We nemen daarvoor de toetsresultaten van oktober en die van april uit één schooljaar. We gaan kijken

- hoe groot het percentage is van de IV's die behaald zijn
- hoe groot het gemiddelde leerrendement is en in hoe zich dat verhoudt tot het leerrendement van de school als geheel.

Doel van het gesprek is handvatten bieden om de prestaties van leerlingen te verbeteren door de analyse van bovenstaande en gerichte verbeteracties van het handelen van de leerkracht in het vaklokaal te formuleren. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat er gepraat gaat worden over de individuele leerlingen: het gaat over het vaklokaal en de manier van werken daar.

- Schoolniveau: resultatenanalyse

Sinds enkele jaren werken we op SBO Merlijn met een zelf ontworpen resultatenanalyse op schoolniveau. In het regulier basisonderwijs wordt al langer aan trendanalyses gedaan, Dit is op het SBO veel moeilijker, omdat er een grote diversiteit aan leerlingen is, die werkt aan een eigen leerlijnen met verschillende leerrendementsverwachtingen. Er wordt ook adaptief getoetst, en dus kan de norm van het leerstofjaarklassensysteem niet leidend zijn.

Wat willen we weten?

- Hoe kunnen we binnen het speciaal basisonderwijs trendanalyses maken om te meten of het onderwijs op groep- en schoolniveau voldoende opbrengt?
- Hoe kunnen we deze metingen gebruiken ter bevordering van opbrengstrijk werken?
- Halen we binnen SBO Merlijn het maximale uit ons onderwijs? Wat zijn onze streefdoelen?
- Wat zijn de leerrendementen op groeps-, bouw- en schoolniveau?
- Wat zijn de leerrendementen per vakgebied?

Uitgaan van vergelijking met de norm van het leerstofjaarklassensysteem zoals dat door CITO gehanteerd wordt is voor het SBO geen optie. Uitgaan van het leerrendement levert ons geen informatie over wat de school heeft toegevoegd, immers: het leerrendement zegt iets over de gehele schoolloopbaan en niet alleen het gedeelte op SBO Merlijn.

We hebben daarom het begrip *relatief leerrendement* geïntroduceerd, afgezet tegen het *absoluut* leerrendement.

- Het “relatieve” leerrendement: de didactische groei van een leerling tussen twee toetsmomenten in, gebaseerd op de DLE score en het aantal onderwijsmaanden wat tussen de twee toetsperiodes is gevolgd, weergegeven in percentages ($=\Delta DLE/\Delta DL * 100\%$).

Toetsmoment:	Januari 2012	mei 2012	oktober 2012
DL:	25	29	32
DLE score:	5	7	10
<u>Leerrendementen</u>			
Absoluut:	20%	25%	32%
Relatief:		50%	100%

Bijkomend probleem is dat ons leerlingvolgstelsel de toetsresultaten niet op een voor ons relevante manier kan representeren, dus alles moet opnieuw worden ingevoerd in ons eigen systeem.

We gebruiken nu 1 à 2-jarlijks de volgende gegevens:

- Gemiddeld *relatief* leerrendement totaal
- Idem per vakgebied
- Totaal *relatief* leerrendement per intelligentieniveau
- Totaal *relatief* leerrendement per uitstroomverwachting

De uitkomsten hiervan bespreken we in de stuurgroep en in het team. Daar worden de belangrijkste conclusies getrokken en verbeteracties geformuleerd.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

- Leerlingniveau: OVM en instrumenten gedragshuis

Zie hoofdstuk 3.3 De inrichting van het onderwijsleerproces binnen de groep

- Groepsniveau: pedagogisch groepsplan

Zie hoofdstuk 3.3 De inrichting van het onderwijsleerproces binnen de groep

Veiligheidsbeleving

- Groepsgesprekken
- leerlingen in Vensters
- medewerkers: arbo-scan

Zie paragraaf 3.5.1. Zorgplicht veiligheid op school

Kwaliteitsinstrument leerlingen, ouders en medewerkers

Als kwaliteitsinstrument gebruikt SBO Merlijn een eigen ontwikkelde methode: in een driejaarlijkse cyclus worden er ieder jaar interviews afgenomen met vastgelegde topics. Binnen deze cyclus worden in jaar 1 de leerlingen geïnterviewd, in jaar 2 de ouders en in jaar 3 het team. De gesprekken vinden plaats in maart/april en worden opgenomen in de jaarplanning.

De uitkomsten hiervan worden in de stuurgroep en in het team besproken en er worden verbeteracties geformuleerd.

Dit instrument wordt ingezet om regelmatig en structureel met een overall blik te kijken naar hoe de school er voor staat.

5.3.2. Taken en verantwoordelijkheden

De directie is eindverantwoordelijk voor de kwaliteitszorg. Zij zorgt voor het meten en bewaken van de kwaliteit en voor de coördinatie van de uitvoering van verbeteracties.

Zij raadpleegt daarvoor zowel de stuurgroep als de MR. De uitkomsten van de metingen worden aan hen voorgelegd. Beide gremia wordt gevraagd mee te denken over de conclusies en verbeteracties. De uitkomst hiervan wordt met dezelfde vraag voorgelegd aan het team. Daar worden de verbeteracties vastgelegd.

Evaluatie van die verbeteracties gebeurt in alle drie de gremia. Aan het bestuur wordt verantwoording afgelegd via het jaarplan en jaarverslag, besproken in het managementgesprek.

De inspectie krijgt alle betreffende stukken, inclusief het schoolplan. Deze zijn onderwerp van gesprek in het gesprek tussen inspectie en bestuur en tijdens een inspectiebezoek aan de school.

6. Overige beleidsdomeinen

6.1. Beleidsdomein communicatie

De school heeft een website en een zakelijke facebookpagina voor alle externe communicatie. Ivm de AVG worden op beide media geen kinderen herkenbaar in beeld gebracht. Met de ouders wordt, naast de gebruikelijke contactmomenten, gecommuniceerd via het ouderportal Mijnschoolinfo. Ook krijgen ze aan het begin van het schooljaar de schoolgids en een jaarkalender uitgereikt.

6.2. Beleidsdomein huisvesting

Het gebouw is recentelijk 2016 de begane grond en 2018 de eerste en tweede etage grondig verbouwd. Er zijn grotere leseenheden gerealiseerd en er is een uitgebreide keuken op iedere etage. Het aantal leerlingen dat we op deze locatie kunnen onderbrengen is echter gelimiteerd. De school zou extra ruimte goed kunnen gebruiken, om:

- Alle leerlingen die worden aangemeld een plekje te kunnen bieden
- De peutergroep die we in samenwerking met JongLeren hebben opgezet, in ons gebouw te kunnen huisvesten.
- Om alle instanties die in de hulpverlening aan kinderen met ons samenwerken ruimte te kunnen bieden
- Om basisscholen met wie wij onze expertise delen cursussen en workshops te kunnen aanbieden

6.3. Beleidsdomein bedrijfsvoering

In de bedrijfsvoering wordt de school ondersteund door het bestuursbureau van Lucasonderwijs.

6.4. Het financieel beleid

6.4.1. Lumpsum financiering

Jaarlijks wordt met het bestuur samen een begroting vastgesteld. Tevens is er sprake van een meerjarenplanning op dit gebied. In gesprekken met de clusterdirecteur komt de uitvoering van dit beleid aan de orde. De school volgt de begrotingscyclus van Lucasonderwijs.

6.4.2. Externe geldstromen

De school maakt als een van drie SBO's uit Den Haag deel uit van het HEA-plan van de gemeente als onderwijsachterstandenschool. Dit betekent o.a. dat er geld beschikbaar is voor neveninstroom, leertijd-verlenging en ouderbeleid. Ook binnen de HEA wordt het voorschools educatiebeleid en de samenwerking tussen peuteropvang en (speciale) basisschool gestimuleerd met subsidiestromen.

Als SBO krijgt SBO Merlijn ook financiële middelen van het SPPOH: naast een bedrag voor de basisondersteuning krijgt het SBO geld om de basisscholen te adviseren bij verwijzingen, is er een bedrag beschikbaar voor de expertisedeling en worden leerlingen onder de 7 jaar extra gefinancierd om het leerlingaantal in die groepen te verkleinen.

6.4.3. Sponsorbeleid

De school houdt zich qua sponsorbeleid aan de convenant sponsorbeleid van Lucasonderwijs.

7 Bijlagen

Handtekeningen

Handtekening goedkeuring MR en bevoegd gezag

De MR heeft toestemming verleend met het schoolplan dd27-7-2019.....

Naam voorzitter MR

Renée Demmenie

R

.....

handtekening

.....

Formulier "Vaststelling van schoolplan"

Brin: 1911C
School: Merlijn SBO
Adres: Paets van Troostwijkstraat 87
Postcode: 2522 DM
Plaats: Den Haag

VERKLARING

Het bevoegd gezag van bovengenoemde school heeft het **van 2019-2023** geldende schoolplan van deze school vastgesteld.

Namens het bevoegd gezag,

Naam: Dhr. E.H. van Vliet

Functie: Voorzitter CvB

Plaats: Den Haag

Datum: 25-7-2019

Handtekening:

Naam: dr. mr. I.M. de Bonth-Weekhout

Functie: Vicevoorzitter CvB

Plaats: Den Haag

Datum: 25-7-2019

Handtekening:

Schoolplan 2019-2023

Meerjarenplanning schoolontwikkeling

	basisbehoefte	doel voor de kinderen	hoe	wat	valt onder
1	competentie	uitdagend leren	meer groen, dieren, koken	schooltuintjes, verzorglokaal, koken verder uitbreiden	6
2	professionalisering	meer eenheid in het team	elkaar ook als mens leren kennen	workshops door de hele school; vrije momenten benutten voor team	e
3	professionalisering	zelfontwikkeling	nieuwe taken/talenten ontwikkelen	bieblessen; ehbo-lessen, erasmus	indiv.
4	competentie	conitieve zelfredzaamheid	kwaliteit in de werktijden		1
5	professionalisering	taalvaardigheid vergroten	vergroten kennis nT2 en TOS	voorlichting/workshop	5
6	verbondenheid	kunnen communiceren/samenwerken met plezier	coöperatieve werkvormen	c.w. toepassen met focus op communicatie	7
7	professionalisering	samenwerking ouders/school	ouderbetrokkenheid; modelling	ouders in de klas; educatie op stimulering thuis	c
8	autonomie	eigenaarschap van hun ontwikkeling	Bordfolio zelfstandig gebruiken	kindgesprekken	3
9	competentie	innerlijke rust/ reflectie/ eigen kracht	Rots-en Water training team	in de klas R&W principes gebruiken	b
10	autonomie	verhogen van motivatie	werkwijze aanleren en herhalen	dag- en weektaak	2
11	professionalisering	duidelijke plek aanvank. leren in de OBS	vanuit literatuur/scholing	organisatie en inrichting	1
12	professionalisering	growth mindset	aandacht voor proces	feedbackgesprekken	3
13	verbondenheid	aandacht voor niet-opvallende kinderen	een extra OA hiervoor inzetten	in kleine groepjes aanbod tijdens thematijd; o.a. muziek en drama	8
14	autonomie	betrokkenheid en motivatie	praktijkervaringen in en buiten de school	groententuin en techniek in het thema	6
15	competentie	leren door doen	kinderen zelf les laten geven	tutorleren	7
16	competentie	rekenen-tafels leren	laten ervaren/zien	oefenen door spel	1
17	competentie	mediawijsheid	verdiepen in de lesstof	lessen aan de kinderen	4
18	autonomie	medeverantwoordelijkheid eigen leren	vragen stellen ipv antwoorden geven	growth mindset feedback en -vragen	3
19	professionalisering	Feedback leren geven en ontvangen	vertrouwenspersoon als direct niet lukt	training + aandacht in overlegmomenten	a
20	verbondenheid	rust en optimale begeleiding in de groep	co-teaching verdiepen; inzetten van kwaliteiten; persoonlijke gesprekken	spellen en teamtraining	f
21		bevorderen competentie	kinderen leren van elkaar	leren samenwerken en communiceren	7
22	verbondenheid	bevorderen soc-emotionele ontw	samenwerken / groepsdynamiek	sovalessen - R&W in de groep	b
23			rust in de groep; er 'echt' mogen zijn	mediteren - rustmomenten	b
24	verbondenheid	vertrouwen in eigen kunnen (we geloven in ieder kind)	zelfvertrouwen stimuleren; aanbod op eigen niveau	werken aan yes-momenten, waar nodig individueel	6
25	competentie	eigen wijze van leren	gebruik tablets intensiveren; instructie met tablets	rekenprogramma's onderzoeken/leren kennen	2
26	competentie	onderzoekend leren	kinderen laten onderzoeken	naar buiten en buiten binnenhalen	4
27	competentie	reeler toetsresultaat	nieuwe toets zoeken	toets met meer kale sommen	indiv.
28	professionalisering	pabo halen	meer kennis ontwikkelen	opdrachten doen met de kinderen	indiv.
29	competentie	leren leren; kinderen kennen hun manier van leren en kunnen die sturen	leerlijn zoeken/maken; procesevaluaties inbouwen (kindgesprekken)	procesgesprekken (de leerkuil); feedforward/-back	3
30	professionalisering	kkn ervaren een grotere veiligheid en geborgenheid door de samenhang in het team	teams die goed op elkaar zijn ingespeeld en die zich in gezamenlijkheid ontwikkelen	aandacht voor onderlinge feedback vanuit een basis van vertrouwen	e

31	competentie	betrokken en betekenisvol onderwijs	enthousiasmeren, breed lesaanbod, kwaliteiten ontdekken	basisvaardigheden koppelen aan WO		4
32	competentie	optimale ontwikkeling op taal	mondelinge taal borgen	logo 300 4x per week; biebgebruik;		5
33	competentie	zelf doen!	kkn meer mee laten denken/keuzes geven	workshops hele school; wereld verbreden		6
34	professionalisering	teambuilding	verbondenheid vergroten; kwaliteiten inzetten	per periode regelt een bouw een teamactiviteit		e
35	competentie	leren is meer dan de basisvaardigheden	ingaan op vragen van kinderen / minder nadruk op resultaten	koken voortzetten		6
36	competentie	taalontwikkeling bevorderen	taal integreren in WO	taaldoelen stellen en activiteiten voorbereiden		5
37	professionalisering	kinderen krijgen meer onderwijstijd (?)	kritisch zijn op wat je doet	administratieve last verminderen		f
38	professionalisering	maximale uit kinderen halen	verdiepen in didactiek	faciliteren hiervan		1
39	autonomie	weet wie je bent en doe wat je kan	hernieuwde aandacht voor de leerlijnen en -doelen, incl. SEL en WO			1
40	verbondenheid	kinderen voelen zich veilig en vrij	sfeer waarin iedereen zichzelf kan zijn	ouders de school in; kinderen inbreng; leuke dingen doen met elkaar; schoolafspraken over gedrag		b
41	competentie	verdieping in het leren	duidelijke structuur; continuïteit en rust	groepsafspraken over gezamenlijke verantwoordelijkheid		b
42	professionalisering	bevorderen positief werkklimaat	aandacht voor sfeer; klassenmanagement; maatjesleren;	observeren; gebruik data uit Esis; groeps gesprekken;		b
43	competentie	weet wie je bent en doe wat je kan	meer leren vanuit WO	workshops; manier van toetsen herzien;		4
44	professionalisering	weet wie je bent en doe wat je kan	ruimtes benutten; elkaars kwaliteiten benutten	effectieve administratie; bouwdoorbroken interview		d
45	competentie	leren leren; leermotivatie	eigen leerstijlen / -vormen	leerstijl als issue; Inrichting ruimte		3
46			growth mindset	proces ipv resultaat		3
47	autonomie	executieve functies		weektaken; matrixgesprekken		3
48	professionalisering	ontwikkeling in gezamenlijkheid	durven sparren	oefenen met feedback geven en ontvangen		a
49	professionalisering	verbondenheid	maatjesleren	op een 3/4 onderwerp?		d

Ordering en keuze meerjarenplanning schoolontwikkeling

doelen voor de kinderen		subdoel	al belegd			hoe vaak gekozen
			1/2	3/4	5/6	
1	hernieuwde aandacht voor de leerlijnen en -doelen, incl. SEL en WO	verdiepen in didactiek	did. Structuur; ik-lijn SEL	x		5
2	dag- en weektaken	aandacht voor leerstijl	did. structuur			2
3	kind/matrixgesprekken	Growth mindset; leren leren;	kindgesprekken			7
4	WO optimaliseren	incl. mediawijsheid; basisvaardigheden; onderzoekend leren		x		4
5	taalontwikkeling				x	3
6	brede ontwikkeling	groententuin/techniek/zelfvertrouwen				5
7	cooperatief leren	tutorleren				3
8	aandacht voor niet-opvallende kkn					1
doelen voor het team						
a	feedback geven/ontvangen					2
b	aandacht voor pedagogisch (werk-)klimaat	groepsdynamiek; R&W in de groep				6
c	ouderbetrokkenheid					1
d	leren van en met elkaar	maatjesleren	nieuwe leerkr.			2
e	verbondenheid in het hele team					3
f	unit-werken	co-teaching en uitdagende leeromgeving		x		2
	nieuw onderwerp					

handelingsprincipes in gedrag

november 2015

Verbondenheid

Basis van ons handelen is verbinding en verbondenheid, voor alle betrokkenen.

Iedereen hoort erbij, samen vormen we de groep waarin we het goed hebben. We zetten ons in voor elkaar. Als je boos bent helpen we elkaar en sluiten we niemand buiten, ook niet als het moeilijk wordt. Iedereen heeft hierin een actieve rol.

Verplaats je in het perspectief van de ander

Door het perspectief van de ander in te nemen kunnen we met elkaar meedenken en begrip opbrengen voor elkaar. Dit oefenen we en passen we toe in de groep en het team.

Veiligheid

Een goed pedagogisch klimaat is onze gezamenlijke opdracht, waarbij leerlingen, ouders en leerkrachten partners zijn.

Samen met de kinderen praten we erover: hoe willen we het hier met elkaar hebben, hoe gaan we met elkaar om. We bouwen hieraan, iedereen levert zijn bijdrage. We zetten ons in voor elkaars welbevinden en een optimale veilige ontwikkeling.

We zorgen ervoor dat alle betrokkenen zich recht gedaan voelen

Het geeft niet als het mis gaat, maar we herstellen wat er fout ging. We luisteren naar elkaar en delen wat ons dwars zit. We stemmen op elkaar af en we streven naar het gezamenlijk doel. We nemen elkaar serieus en bespreken situaties. We nemen hier de tijd voor, gaan de diepte in waar nodig en relativieren en houden het luchtig waar dit kan.

Verantwoordelijkheid

Een ieder neemt naar eigen vermogen volledige verantwoordelijkheid voor zijn handelen

Je bent verantwoordelijk voor je eigen handelen en gedrag maar niet voor het handelen van de ander. Je hebt altijd een actieve rol, waar je er zelf niet uit komt deel je dit met anderen.

We spreken elkaar er op aan. We geven aan wat we nodig hebben van elkaar, en vinden het fijn om geholpen te worden waar nodig. We geven en verwachten openheid naar elkaar, we zijn transparant. Je ziet wie we zijn. Dit geldt voor team, kinderen en ouders. Zo groeien we in professioneel handelen.

Ons handelen is altijd gericht op de ontwikkeling van het kind.

Door inzet van ieders kwaliteiten werken we aan de ontwikkeling van het kind. Leerling, ouder en leerkracht hebben hierin een eigen taak. Ieder wordt serieus genomen en levert een bijdrage aan het gezamenlijk doel. Samen geven we de begeleiding van de ontwikkeling vorm.

